Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0157

Kako osigurati održivu budućnost za sektor stočarstva u EU-u s obzirom na potrebu da se zajamči sigurnost opskrbe hranom, otpornost poljoprivrednika te svladavanje izazova povezanih s bolešću životinja?

Rezolucija Europskog parlamenta od 30. travnja 2026. Kako osigurati održivu budućnost za sektor stočarstva u EU-u s obzirom na potrebu da se zajamči sigurnost opskrbe hranom, otpornost poljoprivrednika te svladavanje izazova povezanih s bolešću životinja? (2025/2053(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir članke 38. i 39. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) o uspostavi zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i utvrđivanju njezinih ciljeva,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013[1],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2117 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013 o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda, (EU) br. 1151/2012 o sustavima kvalitete za

---

1 SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.
2 SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj.

poljoprivredne i prehrambene proizvode, (EU) br. 251/2014 o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označivanju i zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla aromatiziranih proizvoda od vina i (EU) br. 228/2013 o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije[3],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1468 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o izmjeni uredaba (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete, shema za klimu, okoliš i dobrobit životinja, izmjena strateških planova u okviru ZPP-a, preispitivanja strateških planova u okviru ZPP-a i izuzeća od kontrola i kazni[4],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/3012 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenog 2024. o uspostavljanju okvira Unije za certifikaciju uklanjanja ugljika, gospodarenja ugljikom i skladištenja ugljika u proizvodima[5],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 19. veljače 2025. naslovljenu „Vizija za poljoprivredu i hranu: zajedničko oblikovanje privlačnog poljoprivrednog i prehrambenog sektora EU-a za buduće generacije” (COM(2025)0075),

– uzimajući u obzir završno izvješće o strateškom dijalogu o budućnosti poljoprivrede u EU-u od 4. rujna 2024., naslovljeno „A shared prospect for farming and food in Europe” (Zajednički izgledi za poljoprivredu i hranu u Europi)[6],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”)[7],

– uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2020/2002 od 7. prosinca 2020. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu obavješćivanja i izvješćivanja u Uniji o bolestima s popisa, u pogledu formatâ i postupaka za podnošenje programâ nadziranja u Uniji i programâ iskorjenjivanja i izvješćivanje o njima i zahtjeva za

---

3 SL L 435, 6.12.2021., str. 262., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2117/oj.

4 SL L, 2024/1468, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1468/oj.

5 SL L, 2024/3012, 6.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3012/oj.

6 Strateški dijalog o budućnosti poljoprivrede u EU-u, https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/171329ff-0f50-4fa5-946f-aea11032172e_en?filename=strategic-dialogue-report-2024_en.pdf.

7 SL L 84, 31.3.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/429/oj.

priznavanje statusa „slobodno od bolesti” te u pogledu računalnog informacijskog sustava[8],

– uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2020/689 od 17. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila o nadziranju, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti” za određene bolesti s popisa i emergentne bolesti[9].

– uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla)[10],

– uzimajući u obzir Direktivu 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Vijeća 90/424/EEZ i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/117/EEZ[11],

– uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2020/687 od 17. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila za sprečavanje i kontrolu određenih bolesti s popisa[12],

– uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje[13], Uredbu Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97[14] te Uredbu Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja[15],

---

8 SL L 412, 8.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/2002/oj.
9 SL L 174, 3.6.2020., str. 211., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/689/oj.
10 SL L 300, 14.11.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1069/oj.
11 SL L 325, 12.12.2003., str. 31., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/99/oj.
12 SL L 174, 3.6.2020., str. 64., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/687/oj.
13 SL L 221, 8.8.1998., str. 23., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/58/oj.
14 SL L 3, 5.1.2005., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1/oj.
15 SL L 303, 18.11.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1099/oj.

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/6 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o veterinarskim lijekovima i stavljanju izvan snage Direktive 2001/82/EZ[16],

– uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 13. lipnja 2023. o jačanju djelovanja EU-a za borbu protiv antimikrobne otpornosti u okviru pristupa „Jedno zdravlje” (2023/C 220/01)[17],

– uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2020/1729 od 17. studenoga 2020. o praćenju i izvješćivanju o otpornosti zoonotskih i komenzalnih bakterija na antimikrobna sredstva te o stavljanju izvan snage Provedbene odluke 2013/652/EU[18],

– uzimajući u obzir obavijest Komisije naslovljenu „Smjernice za opreznu uporabu antimikrobnih sredstava u veterinarskoj medicini” (2015/C 299/04)[19] objavljenu 11. rujna 2015.,

– uzimajući u obzir preporuke belgijskog predsjedništva Vijeća EU-a nakon ministarske konferencije o bolestima životinja održane 24. siječnja 2024., u kojima se navodi da bi biosigurnost i cijepljenje trebali postati stupovi strategija koje bi bile alternativa masovnom usmrćivanje radi zaustavljanja zaraznih epidemija na poljoprivrednim gospodarstvima,

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 15. studenoga 2011. godine naslovljenu „Akcijski plan protiv povećane prijetnje od antimikrobne rezistencije” (COM(2011)0748),

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. listopada 2023. naslovljenu „Generacijska obnova budućih poljoprivrednih gospodarstava u EU-u”[20],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. lipnja 2023. naslovljenu „Osiguravanje sigurnosti hrane i dugoročne otpornosti poljoprivrede EU-a”[21],

---

16 SL L 4, 7.1.2019., str. 43., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/6/oj.
17 SL C 220, 22.6.2023., str. 1.
18 SL L 387, 19.11.2020., str. 8., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2020/1729/oj.
19 SL C 299, 11.9.2015., str. 7.
20 SL C, C/2024/2658, 29.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2658/oj.
21 SL C, C/2024/483, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/483/oj.

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2022. naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja”[22],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2022. naslovljenu „Zaštita stočarstva i velike zvijeri u Europi”[23],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2022. naslovljenu „Provedbeno izvješće o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima”[24],

– uzimajući u obzir svoju preporuku Vijeću i Komisiji od 20. siječnja 2022. nakon ispitivanja navodnih kršenja i nepravilnosti u primjeni prava Unije u području zaštite životinja tijekom prijevoza unutar Unije i izvan nje[25],

– uzimajući u obzir završno izvješće svojeg Istražnog odbora za zaštitu životinja tijekom prijevoza od 14. prosinca 2021. o istrazi navodnih kršenja i nepravilnosti u primjeni prava Unije u području zaštite životinja tijekom prijevoza,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. naslovljenu „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo”[26],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. listopada 2023. naslovljenu „Europska strategija za bjelančevine”[27],

– uzimajući u obzir standarde Svjetske organizacije za zdravlje životinja (WOAH) utvrđene u Kodeksu o zdravlju kopnenih životinja,

– uzimajući u obzir izvješće Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) iz 2023. naslovljeno „Contribution of terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps” (Doprinos hrane koja potječe od kopnenih životinja zdravoj prehrani za poboljšanu ishranu i zdravstveno stanje – pregled dokaza i politika o saznanjima i nedostacima),

– uzimajući u obzir Rezoluciju Svjetske organizacije za zdravlje životinja (WOAH) br. 29 naslovljenu „Veterinary Vaccines and Vaccination. From science to action – reflections for change” (Veterinarska cjepiva i cijepljenje. Od znanosti do djelovanja – promišljanja o promjenama), donesenu 2025.,

---

22 SL C 177, 17.5.2023., str. 35.
23 SL C 167, 11.5.2023., str. 77.
24 SL C 342, 6.9.2022., str. 45.
25 SL C 336, 2.9.2022., str. 20.
26 SL C 465, 17.11.2021., str. 11.
27 SL C, C/2024/2657, 29.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2657/oj.

– uzimajući u obzir informativno izvješće Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) naslovljeno „Koristi od ekstenzivnog stočarstva i organskih gnojiva u kontekstu europskog zelenog plana”, usvojeno 8. prosinca 2021.,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A10-0088/2026),

A. budući da je sektor stočarstva već dugo jedan od ključnih stupova poljoprivrede u EU-u, posebno u ruralnim područjima, te znatno i na jedinstven način doprinosi bitnom dijelu gospodarstva EU-a; budući da je vrijednost stočarske proizvodnje i stočarskih proizvoda 2023. dosegnula 214,3 milijarde EUR, odnosno 40 % ukupne poljoprivredne proizvodnje u EU-u te godine, te da profitabilnost i održivost biljne proizvodnje ovise o otpornoj stočarskoj proizvodnji;

B. budući da je lanac vrijednosti stočarske poljoprivrede dug i složen te da uključuje mnoge aktere – od sektora uzgoja, hrane za životinje i zdravlja životinja do poljoprivrednika i industrije prerade stočarskih proizvoda (prerada mlijeka i mesa, hrana za životinje, nusproizvodi životinjskog podrijetla) – i da je od ključne važnosti u EU-u u pogledu inovacija, ukupnih prihoda i zapošljavanja;

C. budući da poštene cijene za stočarske proizvode i regionalni lanci vrijednosti mogu zaštititi prihode poljoprivrednika; budući da poljoprivredni lanac vrijednosti stočarske proizvodnje uključuje širok raspon aktera, od sektora prije klanja, kao što su uzgoj, hrana za životinje i zdravlje životinja, do poljoprivrednika i industrije prerade hrane nakon klanja, te da je to jedan od ključnih lanaca vrijednosti u EU-u u pogledu ukupnih prihoda i zapošljavanja jer su u proizvodni proces stalno uključeni ljudi, koji značajno doprinosi sigurnosti i neovisnosti EU-a u opskrbi hranom i autonomiji u području bjelančevina;

D. budući da lokalna postrojenja klaonica uvelike mogu doprinijeti regionalnoj dodanoj vrijednosti, skratiti lance opskrbe i smanjiti emisije koje nastaju zbog prijevoza mesnih proizvoda jer regionalne klaonice mogu bolje odgovoriti na specifične zahtjeve tržišta pojedinačnih regija i potaknuti proizvodnju koja se temelji na potražnji;

E. budući da je stočarstvo od ključne važnosti za mnoge europske regije, od kojih većini prijeti pad broja stanovnika; budući da se životinje drže na 58 % europskih poljoprivrednih gospodarstava; budući da mješovita i specijalizirana stočarska gospodarstva čine 40,9 % europskih poljoprivrednih gospodarstava te da je na europskim stočarskim gospodarstvima zaposleno približno četiri milijuna ljudi (plaćenih i neplaćenih); budući da je u posljednjih 20 godina Unija izgubila 37 % svojih poljoprivrednika i da se dohodak poljoprivrednika smanjio za 12 % po hektaru.

F. budući da je u mnogim regijama Unije, kao što su planinska, unutrašnja i ruralna područja te nekoliko najudaljenijih regija, stočarska proizvodnja jedina održiva gospodarska djelatnost i ima ključnu ulogu u zadržavanju stanovništva, održavanju bioraznolikosti, očuvanju tradicionalnog krajobraza i poticanju drugih lokalnih gospodarskih djelatnosti; budući da se financijska sredstva dodijeljena za Program mogućnosti koje se posebno odnose na udaljenost i otočni položaj (POSEI) moraju prilagoditi kako bi se uzelo u obzir smanjenje vrijednosti uzrokovano inflacijom te ostvario zadatak pružanja potpore poljoprivrednicima i stočarima u najudaljenijim regijama;

G. budući da je cijeli sektor stočarstva koristan za klimu i okoliš u vidu sekvestracije ugljika, reguliranja tokova vode i poboljšanja kvalitete vode, zaštite bioraznolikosti, sprečavanja šumskih požara, zadržavanja stanovništva u ruralnim područjima te održavanja raznolikih i otvorenih krajobraza, posebno u područjima u nepovoljnom položaju i planinskim područjima;

H. budući da monogastrične vrste, kao što su svinje i perad, proizvode manje emisija stakleničkih plinova zbog učinkovite stope konverzije hrane te mogu dodatno doprinijeti kružnosti korištenjem otpadnih proizvoda u hrani za te životinje, dok stajski gnoj koji proizvode služi kao prirodno gnojivo za proizvodnju usjeva; budući da je klimatska učinkovitost nekoliko europskih modela stočarske proizvodnje u pogledu genetike, tehnologije, inovacija i znanja od ključne važnosti za svjetsku proizvodnju i njezinu održivost;

I. budući da je EU drugi po veličini proizvođač mesa na svijetu, iza Kine i ispred Sjedinjenih Američkih Država te da stočarski sustavi u EU-u znatno doprinose gospodarstvu Unije, trgovini i s time povezanim radnim mjestima i promiču vodeće svjetske standarde u području dobrobiti životinja, učinkovitosti i održivosti;

J. budući da svinjetina i meso peradi čine velik postotak mesa proizvedenog u Uniji, što ima ključnu ulogu za jamčenje sigurnosti opskrbe hranom, ponudu cjenovno pristupačnih proizvoda europskim potrošačima i osiguravanju egzistencije mnogih poljoprivrednika; budući da se povećanjem održivosti konvencionalnih sustava omogućuju znatna poboljšanja u pogledu održivosti, što će biti korisno za široku bazu potrošača, uključujući one s nižim prihodima, i osigurati da životinjske bjelančevine i dalje budu cjenovno pristupačne i dostupne svim građanima EU-a;

K. budući da je 2023. u EU-u bilo 133 milijuna svinja, 74 milijuna goveda, 58 milijuna ovaca, 11 milijuna koza i približno 1,63 milijarde komada peradi;

L. budući da je 2023. u EU-u proizvedeno 40,7 milijuna tona mesa, i to svinjetine (50 %), mesa peradi (32 %), govedine (15 %) te ovčjeg i kozjeg mesa (1 %);

M. budući da je EU najveći proizvođač kravljeg mlijeka na svijetu, s udjelom većim od 20 % svjetske proizvodnje mlijeka, te da ima vodeći položaj u međunarodnoj trgovini mliječnim proizvodima s više od 30 % svjetskog izvoza mliječnih proizvoda;

N. budući da se neto izvoz proizvoda životinjskog podrijetla iz EU-a od 2000. više nego utrostručio te je 2024. dosegnuo vrijednost od 37,8 milijardi EUR (u što nije uključena trgovina unutar Unije) u kontekstu u kojem se prema najnovijim scenarijima FAO-a očekuje da će se globalna potražnja za mesom, mliječnim proizvodima i jajima do 2050. povećati za 25 do 50 %[28];

O. budući da je EU 2023. uvezao gotovo 900 000 tona mesa peradi, više od 340 000 tona govedine i oko 150 000 tona ovčjeg mesa;

P. budući da proizvodi životinjskog podrijetla s oznakama zemljopisnog podrijetla čine gotovo 20 % svih proizvoda s oznakama zemljopisnog podrijetla u EU-u i predstavljaju znatnu dodanu vrijednost za ruralne ekonomije, odražavajući ne samo njihovu gospodarsku važnost nego i kulturnu vrijednost prehrambene baštine EU-a;

Q. budući da je necjenovna konkurentnost, uključujući visoke standarde povezane sa sigurnošću, sljedivošću i kvalitetom proizvoda jedna od ključnih značajki stočarske proizvodnje u EU-u, ali i razlog većih troškova i cijene proizvoda u usporedbi s trgovinskim partnerima EU-a; budući da zadržavanje tih visokih standarda EU-a u području okoliša, sigurnosti opskrbe hranom te dobrobiti životinja utječe na međunarodnu konkurentnost sektora stočarske proizvodnje EU-a i stoga iziskuje posebnu pozornost tijekom pregovora i sklapanja trgovinskih sporazuma;

R. budući da su stočari suočeni sa zakonodavnim opterećenjem jer usklađivanje s propisima podrazumijeva troškove te da učestale promjene zakonodavstva u kontekstu skupih ulaganja stvaraju neizvjesnost; budući da je stabilan zakonodavni okvir ključno jamstvo europskim poljoprivrednicima koje im osigurava predvidljivost, održavanje i povećanje proizvodnog potencijala;

S. budući da politika EU-a za promicanje poljoprivrede ima ključnu ulogu u povećanju vidljivosti i konkurentnosti kvalitetnih europskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, uključujući proizvode životinjskog podrijetla, kako na unutarnjem tržištu tako i na međunarodnoj razini; budući da su ta politika i izvoz na ključna tržišta koji se u okviru nje promiče važan pokretač za poboljšanje prihoda poljoprivrednika i omogućavanje njihovih daljnjih ulaganja u modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava;

---

28 FAO, „The future of food and agriculture – Alternative pathways to 2050” (Budućnost hrane i poljoprivrede – alternativni putovi do 2050.), https://www.fao.org/global-perspectives-studies/resources/detail/en/c/1157074/.

T. budući da se broj životinja na poljoprivrednim gospodarstvima, veličina poljoprivrednih gospodarstava i stada, stupanj sektorske specijalizacije, intenzitet proizvodnje koji se mjeri brojem uvjetnih grla po hektaru i udio travnjaka u korištenoj poljoprivrednoj površini znatno razlikuju među državama članicama i, unutar država članica, među regijama;

U. budući da se stočarstvo, posebno na malim i srednjim poljoprivrednim gospodarstvima, trenutačno suočava s nekoliko gospodarskih, okolišnih i socijalnih izazova;

V. budući da su se tijekom proteklog desetljeća populacije stoke smanjile i da statistički podaci Eurostata u razdoblju 2014. – 2024. pokazuju smanjenje od 8,1 % za svinje , 8,7 % za goveda, osobito u posljednje četiri godine, 9,4 % za ovce i 16,3 % za koze; budući da je jedina iznimka sektor peradarstva, u kojem se populacija životinja povećala;

W. budući da Komisija u svojoj Viziji za poljoprivredu i hranu naglašava potrebu za dugoročnom vizijom sektora stočarstva te je uspostavila područje djelovanja za stočarstvo u kojem se istražuju mogući strateški pravci za konkurentan i održiv sektor stočarstva u EU-u;

X. budući da proizvodi životinjskog podrijetla, kada se konzumiraju u skladu sa smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije, doprinose uravnoteženoj i hranjivoj prehrani jer osiguravaju stabilan izvor osnovnih hranjivih tvari, kao što su kvalitetne bjelančevine, vitamini i minerali;

Y. budući da se očekuje da će tijekom sljedećih 30 godina globalna konzumacija životinjskih bjelančevina rasti, što će, u kombinaciji s porastom svjetskog stanovništva, dovesti do znatnog povećanja razina potražnje; budući da bi stočarska proizvodnja u EU-u, kao bitan izvor kvalitetnih lokalno proizvedenih bjelančevina, trebala biti prepoznata kao strateški stup za jačanje neovisnosti Unije u području bjelančevina i za doprinos gospodarskoj otpornosti, strateškoj autonomiji i društvenoj odgovornosti;

Z. budući da je ključno da EU, koji je jedan od najučinkovitijih proizvođača životinjskih bjelančevina u pogledu emisija stakleničkih plinova, zadrži sposobnost održive proizvodnje životinjskih bjelančevina jer bi smanjenje domaće proizvodnje ili njezino preusmjeravanje u regije s manje učinkovitim sustavima vjerojatno dovelo do većih razina globalnih emisija stakleničkih plinova;

AA. budući da EU, prema podacima Komisije, samostalno zadovoljava tek 75 % vlastitih potreba u pogledu izvora sirovih bjelančevina te da i dalje ovisi o uvozu za više od 70 % svojih potreba za biljnim bjelančevinama, kao što su sojino brašno i drugi proizvodi uljarica, zbog čega je europski poljoprivredni sektor izložen znatnim ranjivostima, uključujući geopolitičku nestabilnost, trgovinska ograničenja i poremećaje u lancu opskrbe;

AB. budući da se broj stočara u EU-u brzo smanjuje zbog ekonomskih poteškoća, osobito u vezi s ograničenom profitabilnošću, kao i zbog manjka privlačnosti predmetnog sektora, izazova povezanih sa širenjem vektorskih i drugih životinjskih bolesti i osjetnom izostanku generacijske obnove; budući da se EU suočava s kritičnim manjkom veterinara specijaliziranih za životinje na poljoprivrednim gospodarstvima; budući da je napuštanje stočarske proizvodnje od strane poljoprivrednika često povezano i s koncentracijom proizvodnje na velikim poljoprivrednim gospodarstvima i pritiskom susjeda koji ne rade u poljoprivrednom sektoru, uključujući prosvjede zbog „neugodnosti” svojstvenih stočarskoj i poljoprivrednoj proizvodnji, kao što su neugodni mirisi, buka i prašina;

AC. budući da je u tom kontekstu ključno povećati atraktivnost sektora potporom dohotku, pojednostavnjenom birokracijom, ciljanim poticajima i boljim uvjetima života u ruralnim područjima kako bi se osigurala održivost stočarstva i zajamčila teritorijalna kohezija Europske unije;

AD. budući da je jedan od glavnih izazova s kojima se suočava europski sektor stočarstva nedovoljna uključenost mladih i novih poljoprivrednika te manjak radne snage; budući da je stoga potrebno olakšati pokretanje i preuzimanje poljoprivrednih gospodarstava pružanjem ciljane potpore za pokretanje poslovanja, uz istodobnu borbu protiv prekomjernog zaduživanja stočara; budući da prihodi od poljoprivrede nisu dovoljni za privlačenje kvalificirane radne snage u taj sektor;

AE. budući da u stočarskom sektoru EU-a radi više žena nego ikad dosad te da bi njihovo aktivno sudjelovanje trebalo podržavati i promicati te više uvažavati njihov doprinos;

AF. budući da su poljoprivredno-prehrambene zadruge poduzeća koja osnivaju stočari koji se odluče udružiti kako bi zajednički stavljali svoje proizvode na tržište, izvršavali zajednička ulaganja kojima se ostvaruje veća vrijednost za članove te osiguravali usluge i financijska sredstva koja bi im inače bila teško dostupna;

AG. budući da dio izravnih plaćanja i ukupnih subvencija, uključujući potporu ulaganjima, čini znatan dio neto prihoda stočarskih i mješovitih poljoprivrednih gospodarstava, što je pokazatelj njihove važne uloge; budući da potpora u okviru ZPP-a nije dovoljna za zaustavljanje pada proizvodnje i broja poljoprivrednika te za privlačenje mladih u stočarstvo te da je stoga važno dopuniti prihode poljoprivrednika koje dobivaju iz tržišne i javne potpore kroz diversifikaciju, kao što je agroturizam, i alate za upravljanje rizicima kako bi se povećala konkurentnost, profitabilnost i dugoročna otpornost poljoprivrednika;

AH. budući da je cijena i dalje glavni odlučujući faktor pri donošenju odluka o kupnji, no za očekivati je da će aspekti održivosti i zdravlja

imati važniju ulogu i da će to oblikovati modele proizvodnje i obrasce potrošnje mesnih i mliječnih proizvoda u EU-u;

AI. budući da je dobrobit životinja ključna za budućnost stočarstva, koje se mora unapređivati kako bi se poboljšali životni uvjeti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima; budući da bi očekivanja potrošača u pogledu dobrobiti životinja i promjena stava prema uzgoju u skučenim prostorima mogli poslužiti kao poticaj za povećanje ulaganja potrebnih kako bi se životinjama pružili bolji uvjeti okoliša, pod uvjetom da se svi dodatni zahtjevi temelje na znanstvenim dokazima i da budu popraćeni odgovarajućom naknadom za nastale dodatne troškove i odgovarajućim ekonomskim poticajima;

AJ. budući da su standardi Unije za dobrobit životinja među najambicioznijima u svijetu, što odražava njezinu predanost etičnijoj i održivijoj proizvodnji; budući da bi koncept dobrobiti životinja trebalo tumačiti i primjenjivati na način prilagođen stvarnim okolnostima proizvodnih sustava te agroklimatskim, socioekonomskim i teritorijalnim uvjetima država članica i regija, koji se mogu uvelike razlikovati;

AK. budući da zahtjevi za ublažavanje utjecaja stočarstva na okoliš, posebno emisija stakleničkih plinova, za poboljšanje dobrobiti životinja i prelazak na manje intenzivnu proizvodnju ne bi trebali dovesti do smanjenja proizvodnje hrane te bi trebali osigurati stabilne razine proizvodnje i dobre prihode za poljoprivrednike, s obzirom na to da očekivano globalno povećanje potrošnje životinjskih bjelančevina predstavlja priliku za EU da se pozicionira kao globalni predvodnik u klimatski prihvatljivoj i humanoj poljoprivredi izvozom znanja, tehnologija i najboljih praksi u partnerske zemlje;

AL. budući da je stočarstvo, posebno uzgoj preživača, jedini održivi način korištenja određenih poljoprivrednih zemljišta, posebno trajnih travnjaka, za proizvodnju hrane i povećanje sigurnosti opskrbe hranom; budući da će prelazak EU-a na održive poljoprivredne modele potaknuti istraživanje, inovacije, ulaganja i zapošljavanje i unutar i izvan EU-a;

AM. budući da je izrazito važno bolje integrirati kružno gospodarstvo u novo biogospodarstvo, uz optimizaciju upotrebe sirovina i sekundarnih proizvoda za proizvodnju nusproizvoda i iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora kao što je bioplin te uz povećanje energetske autonomije EU-a; budući da će te mjere, koje ne smiju dovesti do povećanja administrativnog opterećenja na razini poljoprivrednih gospodarstava, osigurati dodatne izvore prihoda za poljoprivrednike i stvoriti nove mogućnosti zapošljavanja;

AN. budući da je stočarstvo ključna sastavnica kružnog gospodarstva jer služi sigurnosti opskrbe hranom te energetskoj i ekološkoj tranziciji u Europi; budući da europski stočarski sustavi, koji uvelike ovise o uvozu gnojiva i krmnog bilja iz zemalja izvan EU-a, moraju dobiti

poticaje koji im omogućuju, bez ugrožavanja primarnog cilja proizvodnje mesa, da ponude dodatan asortiman proizvoda i usluga koji poljoprivrednicima osigurava dodatne prihode, uključujući proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, kao što su bioplin i biometan, vrijedna i organska gnojiva, usluge iz stočnog ekosustava i proizvodi za širu industriju, u skladu sa strategijom EU-a za biogospodarstvo;

AO. budući da je raznolikost europskih poljoprivrednih sustava strateška prednost koja ima ogroman potencijal za energetsku i ekološku tranziciju EU-a; budući da stočarstvo može imati ključnu ulogu u postizanju klimatskih ciljeva Unije i dekarbonizaciji kombinacije izvora energije u Europi, posebno iskorištavanjem otpadnih voda iz stočarstva;

AP. budući da stajski gnoj koji proizvode stočarska gospodarstva doprinosi plodnosti tla osiguravanjem organskih i ključnih hranjivih tvari i da se on u postrojenjima za metanizaciju, uključujući na razini poljoprivrednih gospodarstava, može pretvoriti u bioplin, čime se zamjenjuju fosilni izvori energije i smanjuje ovisnost o njima te smanjuje oslanjanje Unije na gnojiva koja se uvoze iz zemalja izvan EU-a; budući da se tijekom postupka metanizacije osim proizvodnje obnovljive energije proizvodi i digestat, nusproizvod koji poljoprivrednici upotrebljavaju kao prirodno gnojivo i koji se može pretvoriti u RENURE, što potiče kružno gospodarstvo u stočarskom sektoru;

AQ. budući da je zbog promjena obrazaca potrošnje, u kontekstu teške situacije na tržištu, potrebno brzo djelovati kako bi se na razini EU-a osigurala zaštita naziva koji se upotrebljavaju za označivanje hrane životinjskog podrijetla;

AR. budući da u mnogim dijelovima Europe određeni veliki grabežljivci, posebno vukovi i medvjedi, šire svoj teritorij ili ponovno nastanjuju određena područja, što ih dovodi u sukob s ljudima i njihovim djelatnostima, osobito ekstenzivnom ispašom ovaca i goveda; budući da nomadski i drugi stočari snose velike troškove zbog napada grabežljivaca na njihova stada, kao što su troškovi preventivnih mjera, zamjene izgubljenih životinja, dodatna veterinarska skrb i gubitaka zbog pobačaja; budući da postoje velike razlike među državama članicama i regijama u pogledu mjera potpore poljoprivrednicima, pri čemu takve mjere u nekim slučajevima uopće ne postoje, i javnih sredstava koja se stavljaju na raspolaganje za odštetu i prilagodbu;

AS. budući da bolesti životinja, a posebno prenosive bolesti i one prenosive na ljude („zoonoze”) mogu uzrokovati ozbiljnu društvenu, gospodarsku i okolišnu štetu te u nekim slučajevima ugroziti zdravlje ljudi;

AT. budući da svi segmenti proizvodnog lanca završavaju u klaonici i da

bi zbog toga strukture regionalnih klaonica mogle pozitivno utjecati na sljedivost, sprečavanje bolesti i dobrobit životinja; budući da je stoga u okviru ZPP-a i drugih fondova potrebno podupirati uspostavu i razvoj klaonica kako bi se potaknulo lokalno gospodarstvo, otvorila radna mjesta i ojačali kratki lanci opskrbe;

AU. budući da će klimatske promjene vjerojatno utjecati na pojavu novih bolesti životinja, širenje postojećih bolesti i njihovo geografsko rasprostranjivanje, osobito u pogledu vektorskih bolesti kao što su bolest plavog jezika i virus Zapadnog Nila, što naglašava potrebu za anticipativnim veterinarskim strategijama; budući da situaciju dodatno pogoršava manjak veterinara za stoku, što utječe na preventivnu veterinarsku skrb, rano otkrivanje i brzu kontrolu bolesti;

AV. budući da se jasno vidjelo koliko je osjetljiv sustav uzgoja u EU-u kad je nedavno došlo do izbijanja i povećanja učestalosti bolesti životinja kao što su tuberkuloza goveda, afrička svinjska kuga, bolest kvrgave kože, bolest plavog jezika, ptičja gripa, slinavka i šap, epizootska hemoragična bolest i zarazni rinotraheitis goveda, u kombinaciji sa smanjenjem broja veterinara specijaliziranih za životinje na poljoprivrednim gospodarstvima, bez kojih se neće biti moguće boriti protiv bolesti životinja i jamčiti dobrobit životinja; budući da se ta osjetljivost očitovala u razornim učincima na razine proizvodnje, s posljedicama za mentalno zdravlje poljoprivrednika zbog stresa, tjeskobe i emocionalnog opterećenja;

AW. budući da je sprečavanje bolesti životinja cijepljenjem, ako je dostupno, u nekim slučajevima ključno kako bi se izbjegle drastične, ali neizbježne mjere kontrole kao što je masovno usmrćivanje; budući da je financiranje mjera za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih bolesti životinja u okviru programa jedinstvenog tržišta nedovoljno za pomoć poljoprivrednicima i državama članicama u upravljanju novim bolestima životinja;

AX. budući da su prijetnje koje predstavljaju bolesti životinja od velike važnosti za međunarodnu trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla iz EU-a i iziskuju da trgovinski partneri EU-a prepoznaju EU-ov sustav regionalizacije uspostavljen u skladu sa standardima Svjetske organizacije za zdravlje životinja (WOAH) i načelima Svjetske trgovinske organizacije (WTO) za kontrolu bolesti i/ili održavanje sigurne trgovine ograničavanjem trgovine iz područja zahvaćenih bolešću, čime se izbjegavaju nepotrebne prepreke i poremećaji u trgovini robom iz nezahvaćenih područja;

AY. budući da se cijepljenje, unatoč tome što je učinkovito sredstvo za sprečavanje širenja bolesti životinja, koristi kao alat za ograničavanje trgovine između država članica EU-a i zemalja izvan EU-a, umjesto kao alat za olakšavanje te trgovine;

AZ. budući da holistički pristup EU-a kontroli bolesti životinja obuhvaća

nekoliko sastavnica, i to posebne mjere kontrole za nadzor svake bolesti, financijski doprinos EU-a, sustav obavješćivanja, tim EU-a za hitne slučajeve, sustav sljedivosti i referentne laboratorije EU-a za odabrane bolesti;

BA. budući da je antimikrobna otpornost problem sa stajališta „jednog zdravlja”, koje obuhvaća zdravlje ljudi, zdravlje životinja, zdravlje bilja i okoliš, te je kao takva jedna od triju glavnih prijetnji zdravlju koje je Komisija utvrdila u srpnju 2022. i ima velik socioekonomski učinak na poljoprivredni sektor jer dovodi do povećanog pobolijevanja i smrtnosti životinja te ugrožava zdravlje i dobrobit životinja, a time i produktivnost životinja; budući da je u okviru ZPP-a i drugih programa EU-a potrebno poduprijeti poboljšanje biosigurnosti na stočarskim poljoprivrednim gospodarstvima, promicanje preventivnog cijepljenja, osposobljavanje i pružanje tehničke potpore stočarima te istraživanje i razvoj djelotvornih i cjenovno pristupačnih alternativa upotrebi antimikrobnih sredstava na životinjama iz uzgoja;

BB. budući da prvo godišnje izvješće o nadzoru europske prodaje i uporabe antimikrobnih sredstava u veterinarskoj medicini (ESUAvet 2023)[29] pokazuje da je već 2023. postignuta otprilike polovica cilja smanjenja prodaje antimikrobnih sredstava za 50 % do 2030., ali upozorava da bi te pozitivne pomake mogao ugroziti porast bolesti životinja i izostanak koordiniranog pristupa EU-a cijepljenju, ranom praćenju, biosigurnosti te općem sprečavanju bolesti i pripravnosti za njih;

BC. budući da se Zakonom EU-a o zdravlju životinja uspostavlja pravni okvir za usklađivanje pravila u cijelom sektoru koja se primjenjuju na trgovinu unutar EU-a, ulazak životinja i proizvoda u EU, iskorjenjivanje bolesti, veterinarske kontrole, prijavljivanje bolesti i financijsku potporu za različite životinjske vrste;

BD. budući da postojeće zakonodavstvo o prenosivim bolestima životinja uključuje sveobuhvatan skup odredbi o nadziranju, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti” te da se u njemu od država članica traži da uspostave i održavaju ažurirani popis teritorija ili zona sa statusom „slobodno od bolesti” i regija s istim statusom u skladu s postojećim zakonodavstvom o veterinarskim lijekovima, koje omogućuje odobravanje cjepiva i drugih proizvoda za zdravlje životinja; budući da je to zakonodavstvo temelj mjera povezanih s bolestima životinja u EU-u i njihova sprečavanja;

---

29 Europska agencija za lijekove, „European sales and use of antimicrobials for veterinary medicine” (Europska prodaja i uporaba antimikrobnih sredstava za potrebe veterinarske medicine), 31. ožujka 2025., https://www.ema.europa.eu/en/documents/report/european-sales-use-antimicrobials-veterinary-medicine-annual-surveillance-report-2023_en.pdf.

BE. budući da bi preventivne i kontrolne mjere za svaku bolest životinja trebalo prilagoditi njezinu epidemiološkom profilu, njezinim posljedicama i geografskoj rasprostranjenosti unutar EU-a;

BF. budući da su rano otkrivanje i jasan lanac prijavljivanja i izvješćivanja o bolesti ključni za djelotvornu kontrolu; budući da bi države članice trebale osigurati da se nadležnom tijelu odmah prijavi svaka sumnja ili potvrda izbijanja bolesti;

BG. budući da je od ključne važnosti osigurati ujednačene uvjete za prijavljivanje i izvješćivanje o bolestima u EU-u kako bi se održali jednaki uvjeti među državama članicama i izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja; budući da Komisija ima ovlasti sastaviti popis bolesti koje se u EU-u moraju prijavljivati i o kojima se mora izvješćivati, kao i uspostaviti potrebne postupke i format za prijavljivanje i izvješćivanje o bolestima putem Informacijskog sustava za bolesti životinja (ADIS);

BH. budući da je broj velikih zvijeri u kontinentalnoj Europi 2012. bio procijenjen na 9000 euroazijskih risova, 17 000 smeđih medvjeda, 1250 gorskih kuna i 12 000 vukova; budući da na razini EU-a ne postoji ujednačena i ažurirana procjena broja velikih zvijeri;

Opće napomene

1. pozdravlja i podržava inicijativu Komisije iz njezine Vizije za poljoprivredu i hranu da se uspostavi zasebno područje rada za stočarstvo kako bi se utvrdili i razvili odgovarajući smjerovi politika za potporu stočarstvu te da se poboljša njegova konkurentnost uz pomoć ciljanih i teritorijalnih rješenja umjesto univerzalne politike, pri čemu se, povrh aspekata sigurnosti opskrbe hranom, otpornosti i bolesti životinja, u obzir uzimaju i aspekti u području klime, prirode i zaštite životinja; naglašava da raznolikost stočarske proizvodnje, potrebe vrsta i razlike među lokalnim uvjetima iziskuju rješenja prilagođena nacionalnoj, regionalnoj ili podregionalnoj razini; poziva Komisiju da poduzme konkretne mjere u pogledu uzgoja stoke u planinskim i udaljenim područjima te područjima u nepovoljnom položaju;

2. izražava zabrinutost zbog inicijativa ili zakonodavnih prijedloga koji, izravnim ili neizravnim mjerama, imaju odvraćajući učinak na stočarstvo; ustraje u tome da sektor stočarstva ne bi trebao biti obuhvaćen regulatornim režimom osmišljenim za teške industrije;

3. poziva Komisiju da, na temelju djelovanja u zasebnom području rada za stočarstvo EU-a, osnuje skupinu na visokoj razini za stočarstvo, po uzoru na skupinu na visokoj razini za politiku u području vina, koja bi uključivala sve relevantne dionike, uključujući poljoprivrednike, predstavnike država članica iz sektora stočarstva, akademsku zajednicu i veterinarsku struku, predstavnička udruženja i relevantne organizacije u području zdravlja životinja, predstavnike industrije i predstavnike lokalnih vlasti; ističe da bi sastav navedene skupine

trebao odražavati pluralizam teritorija EU-a osiguravanjem uravnotežene zastupljenosti različitih regionalnih okolnosti, uključujući područja s velikom gustoćom stoke;

4. smatra da bi ta skupina na visokoj razini, okupljajući države članice i dionike, trebala razmotriti izazove s kojima se suočava sektor stočarstva i pružiti konkretna i socijalna rješenja, posebno na temelju istraživanja provedenih u tom području; poziva na otvoren i konstruktivan dijalog među svim dionicima kako bi se potaknula suradnja, razvila praktična rješenja i osigurala komunikacija o stočarstvu utemeljena na činjenicama; smatra da bi se ta rješenja posebno trebala pozabaviti pitanjima premještanja proizvodnje izvan Europe, generacijske obnove i promicanja ulaganja radi poticanja konkurentnosti stočarstva;

5. naglašava da posebni izazovi koji utječu na sektor stočarstva iziskuju koordiniran i višedimenzionalan resorni odgovor kojim se, uz izbjegavanje kompromisa u pogledu tih izazova, u potpunosti odražava gospodarska, okolišna i društvena važnost stočarstva u EU-u i njegovim ruralnim područjima; nadalje, smatra da bi taj resorni odgovor trebao odražavati i doprinos tog sektora ruralnoj koheziji, sigurnosti opskrbe hranom, održivom upravljanju zemljištem, dobrobiti životinja i opskrbi životinjskim bjelančevinama na tržištu EU-a;

6. poziva Komisiju da osigura stabilan i predvidljiv okvir za poljoprivrednike ograničavanjem nepotrebnih regulatornih opterećenja i pojednostavnjenjem pravila o stočarstvu, posebno za mala i obiteljska poljoprivredna gospodarstva, čime bi se olakšale aktivnosti i podržao razvoj tog sektora; ističe potrebu za procjenom kumulativnog učinka zakonodavstva EU-a i za sprečavanjem pravne nesigurnosti i administrativnog opterećenja uzrokovanih pravom EU-a i nacionalnom prekomjernom regulacijom;

7. ističe da poboljšanje socijalne, gospodarske i okolišne održivosti stočarstva ovisi o dugoročnoj viziji kojom se obuhvaća širok i međusobno povezan raspon čimbenika, uključujući cjenovnu i necjenovnu konkurentnost, sposobnost prilagodbe klimatskim promjenama i s time povezanim ekstremnim vremenskim uvjetima, te bolesti životinja; smatra da drugi vrlo relevantni čimbenici uključuju onečišćenje hranjivim tvarima, razvoj i pružanje plaćenih usluga ekosustava, ciljanu potporu ulaganjima, promicanje dobrobiti životinja, poticaje za inovacije i digitalizaciju, kao i generacijsku obnovu, pristup potpori i savjetodavnim uslugama te poboljšanje životnih i radnih uvjeta za stočare;

8. naglašava da je u najvećem interesu poljoprivrednika osigurati dobro zdravlje i dobrobit njihovih životinja jer je to i etički i ekonomski imperativ; naglašava da je dobrobit životinja na poljoprivrednim gospodarstvima također povezana sa stručnošću uzgajivača; naglašava značaj osposobljavanja i redovitog usavršavanja u tom

kontekstu;

9. ističe da raznolikost europskih sustava stočarstva, od slobodnog uzgoja, koji često uključuje pašnjake od velike okolišne vrijednosti te ugrožene vrste i pasmine iz uzgoja do velikih, specijaliziranih i visokoučinkovitih poljoprivrednih gospodarstava, sustava kombiniranog uzgoja usjeva i stoke, regenerativnog i ekološkog uzgoja i stočarstva, sezonskog premještanja životinja, šumske ispaše i uzgoja životinja malog razmjera za osobnu upotrebu, kao i raznolikost pasmina stoke koje se drže omogućuju poljoprivrednim gospodarstvima da pružaju niz komplementarnih dobara i usluga, čime se poboljšava otpornost cjelokupnog sektora stočarstva i istodobno zadovoljava velik raspon potražnje potrošača; poziva Komisiju da promiče i osigurava raznolikost sustava proizvodnje;

10. naglašava potrebu za većom transparentnošću u raspodjeli i korištenju sredstava EU-a dodijeljenih nevladinim organizacijama kako bi se spriječio rizik od zlouporabe ili neprimjerenog utjecaja na politike EU-a; poziva Komisiju da uspostavi javni registar u kojem će biti naveden iznos i svrha sredstava koja primaju nevladine organizacije; zabrinut je zbog dodjele sredstava, uključujući preko Programa za okoliš i djelovanje u području klime (LIFE), nevladinim organizacijama koje lobiraju u institucijama EU-a, posebno u području dobrobiti životinja, čime se potencijalno krši načelo diobe vlasti i lojalne suradnje; poziva Komisiju da prestane financirati nevladine organizacije koje provode ciljano lobiranje i prenose obmanjujuću, aktivističku i ideološku percepciju stočarstva u Europi; ujedno poziva Komisiju da od svih korisnika konsolidiranih sredstava traži da obznane svoje sastanke s predstavnicima institucija EU-a kada žele utjecati na politike EU-a;

Gospodarska održivost i sigurnost opskrbe hranom

11. konstatira da će održavanje uspješnog, održivog i otpornog sektora stočarstva u EU-u pogodovati globalnoj sigurnosti opskrbe hranom, ojačati prehrambenu neovisnost i gospodarski rast EU-a i doprinijeti uravnoteženoj i raznolikoj europskoj prehrani preko konzumacije proizvoda životinjskog podrijetla visoke nutritivne vrijednosti koji su jedinstveni izvor nekoliko mikronutrijenata i bioaktivnih spojeva, čija se nutritivna vrijednost ne može na odgovarajući način zamijeniti biljnim ili umjetnim alternativama te bi se trebala uzeti u obzir pri izradi prehrambenih smjernica utemeljenih na dokazima;

12. konstatira da se u izvješću FAO-a iz 2023. naslovljenom „Doprinos hrane koja potječe od kopnenih životinja zdravoj prehrani za poboljšanu ishranu i zdravstveno stanje” ističe uloga hrane životinjskog podrijetla u osiguravanju visokokvalitetnih bjelančevina i osnovnih mikronutrijenata koji potencijalno nedostaju u prehrani biljnog podrijetla; naglašava da je ta hrana ključna za djecu, tinejdžere, trudnice i dojilje, žene reproduktivne dobi, starije osobe i osobe koje boluju od kroničnih bolesti te da bi je moglo biti teško

zamijeniti alternativama biljnog podrijetla;

13. posebno naglašava značaj stočarstva za regionalne lance vrijednosti i lokalna tržišta; poziva Komisiju da izradi procjenu učinka kojom se utvrđuje koje bi socijalne i ekonomske posljedice imalo daljnje smanjenje mreže regionalnih klaonica;

14. poziva na uravnotežen pristup kojim se prepoznaje ključna uloga proizvoda životinjskog podrijetla u svjetskoj prehrani, uzimajući pritom u obzir važnost takve proizvodnje za prihode poljoprivrednika i gospodarsku stabilnost; podsjeća da stoka ima važnu ulogu u kružnom gospodarstvu i prenamjeni tokova otpada iz prehrambene industrije, te u nizu sektora kao što su sektori tekstila, odjeće, obuće, kožnih proizvoda, građevinarstva, kozmetike i farmaceutskih proizvoda; ističe da je u isto vrijeme potrebno razmotriti različite učinke proizvodnih sustava na okoliš, klimu i dobrobit životinja;

15. ističe potrebu za daljnjim jamčenjem sigurnosti opskrbe hranom u Europi uz istodobno svođenje utjecaja na okoliš na najmanju moguću mjeru, što je izazov na koji treba odgovoriti transparentnim i znanstveno utemeljenim pristupima i inovacijama;

16. naglašava da je povećanje produktivnosti, otpornosti, učinkovitosti i održivosti stočarstva u EU-u ključno za povećanje domaće ponude visokokvalitetnih bjelančevina koje zadovoljavaju potrebe potrošača u EU-u te jačaju sigurnost opskrbe hranom, posebno u kontekstu nestabilnosti globalnih tržišta, geopolitičkih napetosti i očekivanog porasta globalne potražnje za bjelančevinama tijekom sljedećih 30 godina; konstatira da EU i dalje uvelike ovisi o uvozu bjelančevina biljnog podrijetla za hranu za životinje od ograničenog broja partnera, čime se narušava neovisnost u pogledu bjelančevina i prehrambeni sustav čini osjetljivim na fluktuacije na globalnom tržištu;

17. naglašava da je održiva, diversificirana i domaća proizvodnja bjelančevina ključna za osiguravanje dostatne, sigurne i visokokvalitetne hrane i hrane za životinje; ističe da sektor životinjskih bjelančevina može poduprijeti takvu proizvodnju korištenjem stočnih otpadnih voda kao prirodnih gnojiva i oporabom biljnih nusproizvoda za hranu za životinje i tokova otpada od hrane za promicanje integriranijeg, kružnijeg i održivijeg sustava; pozdravlja činjenicu da je Komisija u svojoj Viziji za poljoprivredu i hranu najavila da će izraditi sveobuhvatan plan za samodostatniji i održiviji sustav bjelančevina u EU-u, koji će obuhvaćati proizvodnju, uvoz i potrošnju bjelančevina u EU-u kako bi se osigurala dugoročna otpornost poljoprivredno-prehrambenog sustava;

18. naglašava potrebu za jačanjem položaja poljoprivrednika u poljoprivredno-prehrambenom vrijednosnom lancu, među ostalim putem zadruga, organizacija proizvođača i udruženja, te poziva Komisiju i države članice da istraže mehanizme kojima bi se

osiguralo da poljoprivrednici dobivaju cijene koje barem pokrivaju njihove troškove proizvodnje; podsjeća da je osiguravanje pristojnih, pravednih i stabilnijih prihoda za stočare, boljih radnih uvjeta, društvenog priznanja, boljeg pristupa kreditima i održivog financiranja istraživanja i ulaganja u kvalitetu stoke ključno za osiguravanje gospodarske održivosti tog sektora, uz odgovarajuće vrednovanje uloge poljoprivrednika u osiguravanju opskrbe hranom u EU-u i privlačenje mlađih generacija;

19. naglašava da su nestabilnost cijena, visoki troškovi proizvodnje, prekomjerna birokracija i nedostatak priznavanja struke u društvu doprinijeli napuštanju poljoprivrede i starenju sektora; podsjeća da mala i srednja gospodarstva već moraju ispunjavati brojne obveze, čiji učinci ne odražavaju razuman omjer troškova i koristi; stoga ponovno ističe potrebu za učinkovitim instrumentima za potporu prihodima, pojednostavnjenje postojećeg zakonodavstva i poboljšanje priznavanja poljoprivrednog rada u društvu, kao ključnim elementima za osiguranje dugoročne održivosti stočarstva u EU-u; poziva Komisiju da podrži sektor stočarstva i da nastavi s donošenjem svoje strategije za stočarstvo;

20. podsjeća da ulaganja u nova stočarska postrojenja i renovaciju postojećih dovode do znatnih troškova te ih je potrebno dugoročno planirati i provoditi: upozorava da revizije zakonodavstva o dobrobiti životinja mogu dovesti do toga da stočarska postrojenja ostanu bez dozvola, zbog čega će ih se uz velike troškove morati ponovno izgraditi godinama prije kraja trajanja njihovog predviđenog vijeka; poziva Komisiju da u okviru svojih mogućnosti potakne dobru praksu država članica u odnosu na odobravanje dozvola i predvidi odgovarajuće poticaje;

21. naglašava da je održivo stočarstvo, posebno na malim i srednjim poljoprivrednim gospodarstvima, ključno za socioekonomsku vitalnost ruralnih područja, posebno planinskih područja, područja bogatih stokom i područja u nepovoljnom položaju kao što su trajni travnjaci, tresetišta i livade, u kojima je to često glavna ili čak jedina održiva gospodarska aktivnost koja podržava proizvodnju, gospodarski rast i održavanje krajobraza; naglašava da povrh toga što stočarstvo otvara radna mjesta u ruralnim područjima i pomaže u sprečavanju depopulacije, ono isto tako doprinosi aktivnom upravljanju zemljištem, sprečavanju požara, očuvanju bioraznolikosti te očuvanju kulturne i krajobrazne baštine; ističe da u mnogim regijama ono ima nezamjenjivu ulogu u teritorijalnoj koheziji i održavanju zajednica živima; ističe da je ekstenzivno stočarstvo učinkovit način nagrađivanja poljoprivrednika za usluge ekosustava koje pružaju;

22. poziva Komisiju da pokrene plan kojim se potiču nove tehnologije, inovacije u hrani za životinje i genetsko poboljšanje stada, da poveća ulaganja u javna i privatna istraživanja o uzgoju i genetici životinja, da olakša širenje dobrih praksi umjesto nametanja opsežnih

brojčanih mjera restrukturiranja stada kojima bi se smanjila i ugrozila europska prehrambena neovisnost i sigurnost, te da optimizira proizvodnju i učinkovitost; ističe da je uzgoj životinja važan alat za poboljšanje produktivnosti, učinkovitosti i zdravlja životinja; naglašava da je EU predvodnik u istraživanju i inovacijama u području uzgoja i genetike životinja;

23. poziva na izradu plana za očuvanje genskih zaliha različitih ugroženih tradicionalnih pasmina, promicanje lokalnih vrsta i uzgoj rustičnih pasmina koje su bolje prilagođene lokalnim klimatskim uvjetima te na širenje najboljih praksi uz istodobno očuvanje genetske raznolikosti; naglašava potrebu za zadržavanjem potpore u skladu s člankom 27. Uredbe Komisije (EU) 2022/2472[30] za potporu genetskom napretku u stočarskoj proizvodnji; ističe hitnu potrebu za promicanjem istraživanja, inovacija i donošenja praksi utemeljenih na dokazima kojima se povećava održivost uzgoja stoke u svim ekološkim, društvenim i gospodarskim dimenzijama, među ostalim ciljanim ulaganjima u genetsko istraživanje, učinkovitost ishrane i odabir za dugoročne proizvodne osobine, te potrebu za poticanjem i financiranjem istraživanja i inovacija u područjima bogatima stokom kako bi se smanjio učinak na okoliš, uz istodobno promicanje visokih standarda dobrobiti životinja i poticanje integriranih i otpornih lanaca opskrbe stokom; konstatira da genetsko poboljšanje uz dobro upravljanje i inovacije može smanjiti emisije i pružiti održivu alternativu naglom restrukturiranju koje ugrožava održivost poljoprivrednih gospodarstava i prehrambenu neovisnost EU-a;

24. potvrđuje da se u Komisijinoj Viziji za poljoprivredu i hranu ističe da je ZPP i dalje ključan za potporu dohotku poljoprivrednika te da izravna plaćanja u okviru ZPP-a i dalje imaju ključnu ulogu u podupiranju i stabilizaciji prihoda od poljoprivrede na razini poljoprivrednih gospodarstava; naglašava važnost očuvanja izravne potpore dohotku i svih programa koji se trenutačno financiraju u okviru ZPP-a s obzirom na to da su sektori stočarstva i mješovite poljoprivrede veliki korisnici trenutačnog ZPP-a u okviru prvog stupa (izravna plaćanja, proizvodno vezana plaćanja za govođe, teleće, ovčje i kozje meso) i drugog stupa, u prvom redu u vidu potpore za ulaganja, plaćanja za prirodna ili druga ograničenja specifična za određeno područje te obveza u području poljoprivrede, okoliša i klime; konstatira da su gospodarska održivost i nedovoljna generacijska obnova izazov za mnoga poljoprivredna gospodarstva, što iziskuje posebnu pozornost i subvencije povezane s proizvodnjom, te naglašava važnost proizvodno vezanih plaćanja za aktivne poljoprivrednike; poziva na namjenski i snažan proračun za ZPP u

---

[31] Uredba Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327, 21.12.2022., str. 1.
ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2472/oj).

sljedećem višegodišnjem financijskom okviru i konstatira da se on mora izdvojiti i zadržati barem na razini trenutačnog proračuna ZPP-a u realnim vrijednostima, uzimajući pritom u obzir inflaciju;

25. ističe ključnu ulogu zadruga s obzirom na kvarljivu prirodu proizvoda životinjskog podrijetla i visoke transakcijske troškove te poziva Komisiju da ih podrži kako bi se unaprijedila otpornost, osnaživanje proizvođača, vrednovanje suproizvoda i generacijska obnova te promicali kružni pristupi; poziva na to da se potpora u okviru ZPP-a prilagodi okolnostima na poljoprivrednim gospodarstvima, posebno malim i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, te na mogućnost plaćanja po životinji u sektoru stočarstva; naglašava potrebu za poboljšanjem gospodarske održivosti poljoprivrednika diversifikacijom i alatima za upravljanje rizicima kako bi se poboljšala konkurentnost, profitabilnost i dugoročna otpornost;

26. konstatira da se poljoprivrednici suočavaju sa sve većim i raznolikim rizicima, kao što su nepredvidiva tržišta, klimatske promjene i s time povezani ekstremni vremenski uvjeti, bolesti životinja, geopolitičke napetosti i neizvjesni učinci trgovinskih sporazuma; u tom pogledu poziva Komisiju da ojača instrumente za upravljanje krizama i poveća pričuvu za krize u poljoprivredi u okviru ZPP-a za razdoblje nakon 2027. te da je kombinira sa stvaranjem novih posebnih financijskih instrumenata koji se financiraju izvan ZPP-a jer su te mjere ključne za bolje rješavanje gospodarskih gubitaka i dodatnih troškova s kojima se suočavaju poljoprivrednici u EU-u te za pružanje veće stabilnosti tim poljoprivrednicima;

27. poziva Komisiju da se nadoveže na postojeću potporu ZPP-a kako bi se ojačali financijski i socioekonomski mehanizmi; ustraje u tome da su plaćanja u okviru ZPP-a i dalje ključna za kontinuitet prihoda od stočarstva, posebno za poljoprivredna gospodarstva specijalizirana za proizvodnju goveđeg, ovčjeg i kozjeg mesa te mliječnih proizvoda te ona koja pružaju okolišne usluge ekstenzivnom ispašom; ističe potrebu za prijelaznim razdobljem nakon 2027. kako bi se omogućila prilagodba novim pravilima; pozdravlja uključivanje nabave goveda, ovaca i koza visoke genetske vrijednosti u skupni paket o ZPP-u kao prihvatljivih rashoda u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj; poziva Komisiju da tu odredbu proširi na svinje visoke genetske vrijednosti za rasplod s obzirom na njihovu važnost za konkurentnost i otpornost europskog sektora stočarstva; ističe da je potrebno zadržati barem istu razinu ambicije u ZPP-u nakon 2027.; naposljetku, poziva Komisiju da prepozna posebne potrebe stočara u gusto naseljenim područjima i da pruži odgovarajuću potporu u okviru ZPP-a, napominjući da se uravnotežen regionalni razvoj može poboljšati održavanjem broja poljoprivrednih gospodarstava i lokalne infrastrukture kao što su klaonice, tvornice hrane za životinje i objekti za preradu;

28. poziva na poticanje ekstenzivnog stočarstva temeljenog na uporabi pašnjaka, posebno u okviru ZPP-a;

29. ističe da je potrebno zaustaviti i preokrenuti trend dekapitalizacije sektora stočarstva te osigurati potpunu uzajamnost standarda EU-a za sve uvezene proizvode; poziva Komisiju da razvije konkretne strategije za osiguravanje jednakih uvjeta i veće usklađenosti između njezinih trgovinskih politika i politika održivosti; poziva Komisiju i države članice da bolje uzmu u obzir posebnosti poljoprivrednog sektora, da osiguraju potpuni reciprocitet standarda EU-a uključivanjem zrcalnih klauzula pri sklapanju trgovinskih sporazuma te da zaštite europsku poljoprivredu, proizvodnju hrane i javno zdravlje u svim trgovinskim sporazumima; u tom pogledu ustraje u tome da međunarodni trgovinski sporazumi ne bi smjeli negativno utjecati na europsku poljoprivredu te da bi trebali jamčiti reciprocitet i ne predstavljati rizik za javno zdravlje; naglašava da je hitno potrebno prilagoditi tržišne intervencije ažuriranjem referentnih cijena za zaštitne klauzule u skladu s novim tržišnim uvjetima i alatima za upravljanje;

30. ističe da bi i stočari trebali moći imati koristi od dodatnog toka prihoda stvorenog gospodarenjem ugljikom; u tom pogledu poziva na postupni odmak od trenutačnog sustava usmjerenog na propisane prakse i prethodna administrativna odobrenja prema okviru za upravljanje emisijama usmjerenom na rezultate, istodobno omogućujući stočarima da odluče koje će metode i tehnologije upotrebljavati, čime bi se očuvala poduzetnička sloboda i osigurala odgovornost za postizanje tih ciljeva;

31. potiče Komisiju da preispita propise o preradi mesa, kao što je tehnologija koja se upotrebljava za pregled mesa, te usklađivanje minimalnih smjernica za određivanje udjela mesa, koje trenutačno ograničavaju potpuno iskorištavanje životinjskih trupova, kako bi se povećala transparentnost lanca opskrbe i osigurali veći prihodi za poljoprivrednike;

32. konstatira da bi sustavi stočarstva mogli, u prvom redu, iskoristiti prakse i tehnologije koje se mogu koristiti za poboljšanje zdravlja i dobrobiti životinja i povećanje učinkovitosti, uključujući, na primjer, jeftine sustave, dvosmjerne sustave i precizno stočarstvo, kao i nove digitalne tehnologije kojima se poboljšava upravljanje životinjama i sustavima, obrada podataka i sljedivost; traži od Komisije da izvijesti o najboljim praksama u pogledu održivosti stočarstva i predloži konkretne mjere kojima se podupiru inovacije, učinkovitost i otpornost tog sektora, uključujući bolju upotrebu postojećih zajedničkih baza podataka i banaka gena osnovnih pasmina kako bi se uzgajivačima koji to žele omogućilo da nastave uzgajati određene stare vrste; ističe jaz u digitalnim vještinama između ruralnih i urbanih područja; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da digitalna transformacija bude korisna poljoprivrednicima;

33. naglašava da ostvarivanje veće produktivnosti životinja ili klimatskih ciljeva ne smije biti nauštrb zdravlja i dobrobiti životinja;

34. potiče razvoj politika kojima se podupiru obiteljska poljoprivredna gospodarstva te mladi i novi poljoprivrednici u održavanju i poboljšanju održive stočarske proizvodnje i stočarske proizvodnje malih razmjera kao sredstva za egzistenciju te sigurnosti opskrbe hranom; ističe da je stoga potrebno pružiti potporu poljoprivrednicima da postanu etablirani s pomoću snažnih, namjenskih financijskih instrumenata kako bi im se omogućilo da se bolje nose s financijskim pritiscima; ustraje na važnosti kolektivnih struktura kao što su zadruge u vlasništvu poljoprivrednika i pod njihovom upravom te organizacije proizvođača;

35. naglašava potrebu za jačanjem potpore najudaljenijim regijama u kojima strukturni i geografski uvjeti dovode do mnogo većih troškova poljoprivrede; poziva Komisiju da ažurira financiranje programa POSEI u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru kako bi odrazila inflacija od 2007.; napominje da indeksacija sama po sebi nije dovoljna za rješavanje problema sve većih troškova proizvodnje, prijevoza i opskrbe; naglašava da je odgovarajuće financiranje programa POSEI ključno za održavanje poljoprivrede, osiguravanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava i očuvanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije EU-a, u skladu s člankom 349. UFEU-a;

36. poziva Komisiju da prepozna specifične potrebe i izazove s kojima se suočavaju stočari u planinskim područjima i područjima u nepovoljnom položaju, uključujući otočne, unutrašnje, udaljene i najudaljenije regije, te da osigura odgovarajuću potporu u okviru ZPP-a, posebno preko proizvodno vezane potpore, intervencija specifičnih za sektor i ciljanih mjera ruralnog razvoja; ističe da zadržavanje stočarstva u udaljenim i otočnim područjima i područjima s težim uvjetima gospodarenja doprinosi okolišnoj održivosti jer se sprečava napuštanje zemljišta, podupire bioraznolikost te se čuva tradicionalni krajobraz, te da podupire prihode poljoprivrednika i egzistenciju u ruralnim područjima i pomaže u repopulaciji ruralnih područja; naglašava važnost osiguravanja aktivnog sudjelovanja predstavnika najudaljenijih regija u skupini na visokoj razini, jer specifične geografske, socioekonomske i proizvodne karakteristike tih regija same po sebi predstavljaju izazove koji zahtijevaju posebnu pozornost u postupku osmišljavanja politika EU-a;

37. ističe potrebu za globalnom suradnjom i inovativnim prijenosom znanja kada je riječ o podupiranju održivih stočarskih sustava, naročito iz europskih regija s vrlo učinkovitim sustavima stočarstva, zbog izazova brzog rasta stanovništva i urbanizacije;

38. potiče države članice i Komisiju da ulažu u obrazovanje, osposobljavanje i infrastrukturu kojima se poljoprivrednicima omogućuje provedba praksi uzgoja stoke koje su održivije, učinkovitije i bolje za zdravlje i dobrobit životinja, uključujući digitalizaciju, primijenjena istraživanja, prijenos znanja i

osposobljavanje o inovativnim alatima i tehnologijama za rano otkrivanje i sprečavanje epizootskih bolesti, kao što su sustavi za praćenje zdravlja stoke; u tom pogledu ističe važnost neovisnih usluga savjetovanja i poziva države članice da u potpunosti iskoriste ZPP kako bi mogle na odgovarajući način financirati te usluge;

39. poziva na jednostavnija pravila o dobrobiti životinja koja su usmjerena na pomaganje poljoprivrednicima preko educiranja i podrške, a ne na metode usmjerene na provedbu;

40. poziva Komisiju da iznese svoje zaključke o razvoju sustava označavanja oznakom o dobrobiti životinja koji potrošačima jamči odgovarajuće i jedinstvene informacije, čime se izbjegava rizik za unutarnje tržište do kojeg dolazi zbog prekomjernog broja lokalnih programa za dobrobit životinja;

41. ističe da, s obzirom na to da samo 12 % poljoprivrednih gospodarstava u EU-u vode osobe mlađe od 40 godina, nedostatak mladih poljoprivrednika ugrožava gospodarsku održivost, generacijski kontinuitet i buduću održivost europskog sektora stočarstva; stoga potiče Komisiju da poboljša učinkovitost potpore za start-up poduzeća u prevladavanju prepreka ulasku u sektor stočarstva, uključujući visoke start-up troškove; ističe da je teško privući mlade poljoprivrednike u sektor stočarstva, koji nije privlačan zbog zahtjevne prirode posla, kao što su dugo radno vrijeme, ograničene mogućnosti uzimanja dopusta i nedostatak usluga zamjene, te da je potrebno uzeti u obzir sve veći broj žena koje rade na stočarskim gospodarstvima promicanjem rodno uključivih mjera i mogućnosti;

42. pozdravlja strategiju Komisije za generacijsku obnovu; poziva Komisiju da pruži preporuke i istraži rješenja za uklanjanje ključnih prepreka pokretanju poslovanja mladih stočara, posebno visokih početnih ulaganja u infrastrukturu, poteškoća u pristupu zemljištu, posebno zbog razlika među državama članicama, ograničenog pristupa kreditima, nedostatka radne snage, pitanja povezanih s upravljanjem rizicima, sprečavanjem i kontrolom bolesti životinja te administrativnih opterećenja;

43. poziva Komisiju da razmotri mogućnost dodjele većeg broja izravnih plaćanja mladim poljoprivrednicima; nadalje, naglašava potrebu za stvaranjem odgovarajućih uvjeta za dostojanstvenu mirovinu; naglašava da su olakšavanje pristupa kreditima i zemljištu, posebno u državama članicama s visokim cijenama zemljišta, povećanje ulaganja u kvalitetu stoke i poboljšanje usluga u ruralnim područjima ključni uvjeti za privlačenje i zadržavanje nove generacije poljoprivrednika; naglašava da savjet državama članicama da 6 % proračuna ZPP-a dodijele za generacijsku obnovu nije dovoljno obvezujuć da bi se zajamčila dostatna potpora mladim poljoprivrednicima;

44. pozdravlja predstavljanje Komisijine strategije EU-a za biogospodarstvo; poziva Komisiju da prepozna ulogu inovativnog stočarstva u promicanju kružnosti i da u potpunosti oslobodi potencijal proizvodnje energije, posebno bioplina i biometana, upotrebe digestata kao biološkog gnojiva te vrednovanja nusproizvoda stočarstva u okviru sektora prerade kako bi se stočarima omogućili dodatni izvori prihoda; naglašava da posebice područja bogata stokom imaju važnu ulogu u biogospodarstvu jer njihova blizina urbanim područjima i kratke udaljenosti omogućuju kružnu suradnju u prenamjeni tokova ljudskog otpada i obradi tokova otpada s poljoprivrednih gospodarstava;

45. poziva Komisiju i države članice da utvrde odgovarajuće i dugoročne mogućnosti financiranja preventivnih mjera i naknada za poljoprivrednike, koje mogu uključivati ZPP, ali ne bi trebale biti ograničene na njega, ne samo za pretrpljene gubitke i troškove nastale zbog napada velikih zvijeri, već i za mjere ublažavanja, uključujući savjetodavne usluge, razmjenu znanja i osposobljavanje poljoprivrednika o suživotu pašnih životinja i velikih zvijeri;

46. ističe da je namjera ciljane izmjene Direktive o staništima[31] radi usklađivanja zakonodavstva EU-a s ažuriranom razinom zaštite vukova u okviru Bernske konvencije pružiti veću fleksibilnost u upravljanju populacijama vukova diljem EU-a i svesti socioekonomske učinke na najmanju moguću mjeru; ističe da je potrebno uzeti u obzir visoku prekograničnu mobilnost vrsta i činjenicu da se stanje očuvanosti različitih populacija iste vrste može razlikovati među regijama; poziva Komisiju i države članice da dodatno pojačaju prekograničnu suradnju u tim pitanjima;

Okolišna održivost

47. prepoznaje ključnu ulogu stočarstva, a posebno sustava koji se temelje na travnjacima, u održavanju kružnih poljoprivrednih sustava, poboljšanju usluga ekosustava i pružanju klimatskih i okolišnih usluga sekvestracijom ugljika, poboljšanjem kvalitete vode i zdravlja tla, zaštitom bioraznolikosti, osiguravanjem staništa za faunu i floru, održavanjem diversificiranih i otvorenih krajobraza, posebno u planinskim područjima, te iskorištavanjem rubnih zemljišta na kojima se ne može proizvoditi hrana za ljude; ističe da monogastrične vrste kao što su perad i svinje mogu dodatno poboljšati kružnost uz pomoć uključivanja proizvoda iz tokova otpada u njihovu hranu za životinje i recikliranja biomase, pri čemu je njihovo gnojivo vrijedan izvor prirodnog gnojiva za proizvodnju usjeva; naglašava da znatna smanjenja stada mogu ugroziti te funkcije ekosustava;

48. poziva Komisiju da predloži alate za jačanje uloge stočarske

---

31 Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

proizvodnje u održavanju travnjaka koji su važni za okoliš i klimatsku stabilnost uz pomoć učinkovitijih poljoprivrednih sustava, da poveća održivosti sustava stočarstva povećanjem njihove učinkovitosti te da osigura veće prihode za radnike u sektoru stočarstva;

49. naglašava važnost uključivanja uzgoja stoke u održive poljoprivredne modele, uključujući mješovite sustave poljoprivrednog gospodarstva, osiguravanja uravnoteženog protoka hranjivih tvari i smanjenja konkurencije u području resursa; naglašava važnost učinkovitog korištenja stoke kako bi se uravnotežila održivost i potrebe za hranom te ističe prednosti rotacijske ispaše i ispaše gomile za produktivnost krmiva, sekvestraciju ugljika, kvalitetu tla, bioraznolikost i otpornost na sušu; ističe potrebu za podizanjem razine osviještenosti o koristima za okoliš koje proizlaze iz životinja kojima se dobro upravlja;

50. poziva Komisiju da poveća opseg djelovanja država članica za pružanje potpore poljoprivrednicima u očuvanju krajobraza putem ZPP-a, uz istodobno smanjenje regulatornih prepreka potpunom korištenju pašnjaka i osiguravanje snažnije zaštite poljoprivrednih zemljišta EU-a od preuzimanja zemljišta, degradacije i konkurentnih nepoljoprivrednih upotreba;

51. ističe da je za poljoprivredne sustave proizvodnju usjeva važno integrirati sa stočarstvom kako bi se olakšalo recikliranje hranjivih tvari tako što će se prednost davati organskim gnojivima u odnosu na sintetička, smanjiti potrošnja kemikalija i povećati plodnost tla i bioraznolikost;

52. poziva Komisiju da, priznajući pritom stratešku važnost proizvodnje konvencionalnih gnojiva u EU-u za europsku konkurentnost, podrži upotrebu životinjskog gnojiva na određenim usjevima i ubrza odobravanje i uvođenje alternativnih gnojidbenih proizvoda, kao što su digestat i RENURE, kako bi se poboljšalo recikliranje hranjivih tvari, smanjila ovisnost o sintetičkim gnojivima uvezenima iz zemalja izvan EU-a i promicala kružnost unutar stočarskih sustava; prepoznaje stratešku ulogu sektora stočarstva u smanjenju ovisnosti o sintetičkim sirovinama i konstatira da se povećanjem upotrebe i digestata i gnojiva RENURE doprinosi ne samo kružnom gospodarstvu već i dekarbonizaciji gospodarstva EU-a jer se smanjuju emisije stakleničkih plinova, podupire proizvodnja energije iz obnovljivih izvora i smanjuje ovisnost EU-a o uvoznim fosilnim gorivima;

53. pozdravlja prijedlog Komisije o ciljanoj reviziji Direktive o nitratima[32] kako bi se omogućila upotreba gnojiva RENURE iznad granične vrijednosti utvrđene za primjenu stajskoga gnoja i kako bi se ona

---

[32] Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

uskladila s najnovijim znanstvenim dokazima i inovativnim praksama gnojidbe, uključujući upotrebu stajskoga gnoja radi promicanja kružnog upravljanja hranjivim tvarima uz nastavak zaštite kvalitete vode; upućuje na nedavne studije o koristima i neutralnom učinku odstupanja dodijeljenih državama članicama na kvalitetu vode;

54. poziva Komisiju da, s obzirom na sve veće troškove povezane s gnojivom, osigura pravedne cijene ili odgovarajuću kompenzaciju za uzgajivače;

55. poziva Komisiju da ulaže u inovacije i infrastrukturu kojima se omogućuje šira upotreba gnojiva dobivenih od stajskog gnoja i bioplina iz stočarstva, u skladu s klimatskim i energetskim ciljevima EU-a;

56. poziva Komisiju da preispita način na koji se poljoprivredni proizvodi, nusproizvodi i ostaci klasificiraju kao otpad kako bi ih se moglo jednostavnije upotrebljavati kao robu; ističe da su životinje iz uzgoja nezamjenjiv element kružnoga gospodarstva povezanog s poljoprivrednim sektorom i ističe potrebu za većim priznavanjem doprinosa stočarstva biogospodarstvu putem sveobuhvatnijeg pristupa ciklusima hranjivih tvari i ugljika u svim područjima proizvodnje prehrambenih i neprehrambenih proizvoda; poziva Komisiju da se u svojem pristupu sektoru stočarstva osloni na rezultate istraživanja i da olakša istraživanje u području razvoja kružne hrane za životinje; poziva Komisiju da preispita propise o nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni prehrani ljudi kako bi se pojednostavnila uporaba proizvoda niskog rizika, kao što je vuna;

57. upozorava na univerzalne politike usmjerene na velika smanjenja populacije stoke, što bi moglo dovesti do većeg uništavanja okoliša i u pitanje dovesti otpornost prehrambenog sustava; u prvom redu napominje da bi smanjenje broja preživača moglo dovesti do prenamjene zemljišta uz negativne posljedice, uključujući napuštanje zemljišta, razvoj šuma, gubitak bioraznolikosti i veći rizik od požara;

58. poziva na veća ulaganja u istraživanje i inovacije kako bi se optimizirale proizvodnja usjeva i prakse gospodarenja stokom i smanjio ekološki otisak stoke, uključujući uzgoj biljaka i životinja, hranjenje, ispašu i tehnike gospodarenja stajskim gnojem i poljem kojima se postižu bolji rezultati u području održivosti;

59. naglašava važnost strategije kojom se uzima u obzir cijeli poljoprivredni ciklus, podupire optimalno planiranje plodoreda, maksimizira upotreba obradivog zemljišta te poboljšava i prilagođava sastav hrane za životinje koju uzgajaju poljoprivrednici, počevši od biljnih sorti koje omogućuju smanjenje emisija; ističe važnost ponovne uspostave poduzetničke slobode u poljoprivredi, čime bi se poljoprivrednicima omogućilo da razviju i odaberu sustave ventilacije, prostora i hranjenja koji su prilagođeni njihovim

posebnim okolnostima i najprikladniji za njihove proizvodne sustave;

60. potiče Komisiju i države članice da osiguraju da se regulatorni okviri povezani sa uzgojem stoke razvijaju transparentno, na temelju pouzdanih znanstvenih spoznaja, uz puno sudjelovanje dionika, posebno poljoprivrednika i organizacija stočara, i uz dugoročne scenarije koji omogućuju postupno prilagođavanje; preporučuje da se postupak donošenja odluka temelji na stvarnim javnim savjetovanjima, detaljnim studijama učinka i mehanizmima kontinuiranog davanja povratnih informacija kako bi se osigurala učinkovita i lokalno prihvaćena provedba;

61. poziva na pružanje većeg političkog prostora kako bi se olakšao pristup koji se temelji na ciljnim vrijednostima, s pomoću referentnih vrijednosti koje se temelje na poljoprivrednim gospodarstvima, a ne mjera odozgo prema dolje, što znači da bi poljoprivrednik trebao moći birati koje mjere će poduzeti sve dok one doprinose postavljenim ciljevima;

62. poziva Komisiju da predloži alate za jačanje uloge stočarske proizvodnje u održavanju travnjaka važnih za okoliš i klimu uz pomoć ekstenzivnijih poljoprivrednih sustava te da poveća održivost intenzivnih sustava;

Društvena dimenzija stočarstva i izazovi specifični za taj sektor

63. ističe da se razvoj politika u području stočarstva mora čvrsto temeljiti na najvišim znanstvenim standardima te osiguravati uravnoteženo i sveobuhvatno razumijevanje doprinosa i izazova povezanih s uzgojem životinja;

64. naglašava važnost transparentne i pristupačne znanstvene komunikacije utemeljene na dokazima kako bi se suzbile pogrešne informacije i ideološka pristranost u javnim raspravama o stoci te proizvodnji i potrošnji mesa; u tom pogledu ističe da Svjetska zdravstvena organizacija potiče konzumaciju životinjskih bjelančevina kao dio cjelovite i uravnotežene prehrane;

65. naglašava da bi se političke odluke i društvene predodžbe trebale temeljiti na čvrstim znanstvenim dokazima koji odražavaju raznolikost proizvodnih sustava i njihov doprinos prehrani ljudi, ruralnom gospodarstvu i okolišnoj održivosti, promičući tako pozitivniju predodžbu o sektoru stočarstva, te da je u tu svrhu ključno poboljšati dijalog između znanosti, oblikovatelja politika, proizvođača i potrošača poticanjem informiranog, uravnoteženog i nepolariziranog pristupa ulozi stočarstva u europskom društvu; ističe da je važno informirati potrošače o koristima konzumacije životinjskih bjelančevina kao dio cjelovite i uravnotežene prehrane;

66. pozdravlja prijedlog Komisije da se ponovno otvori pitanje naziva koji se upotrebljavaju za označivanje mesa i komada mesa kako bi se zaštitili proizvodi životinjskog podrijetla i zabranila njihova upotreba

za označivanje proizvoda neživotinjskog podrijetla te smatra da bi se ta odredba trebala primjenjivati na proizvode dobivene iz staničnih kultura i hibridne proizvode koji se sastoje od mješavine životinjskih i biljnih bjelančevina; podsjeća da za mliječne proizvode postoji takva zaštita; ističe da je jasno, pravedno i transparentno označivanje ključno da bi se povećala stvarna transparentnost za potrošače i promicala kvaliteta proizvoda životinjskog podrijetla iz EU-a, među ostalim isticanjem njihovih priznatih oznaka i kratkih lanaca opskrbe;

67. potiče oblikovatelje politika na svim razinama da pri razvoju prehrambenih smjernica poštuju standarde utemeljene na dokazima, uzimajući pritom u obzir cjenovnu pristupačnost i stvarni unos bjelančevina od životinjskih proizvoda u različitim regijama;

68. poziva Komisiju da revidira Uredbu (EU) br. 1169/2011[33] kako bi se uvelo obvezno označivanje podrijetla svih proizvoda koji sadržavaju meso, a koji se stavljaju na tržište EU-a, čak i kad meso nije glavni sastojak, uz jasno navođenje podrijetla iz EU-a / izvan EU-a; poziva Komisiju da ocijeni je li izvedivo uvesti obvezu navođenja zemlje podrijetla mesa kada se ono upotrebljava kao sastojak u prerađenim proizvodima;

69. poziva Komisiju da surađuje sa znanstvenicima kako bi se predstavile studije o učincima prehrambenih nadomjestaka; upozorava da ne bi trebalo nekritički promicati nutritivno i okolišno neodgovarajuće prehrambene nadomjeske kao zamjenu za tradicionalnu hranu životinjskog podrijetla, uključujući one koji ne pružaju iste bioaktivne spojeve ili osnovne mikronutrijente koji se nalaze u prirodnome mesu zdravih životinja uzgojenih u visokokvalitetnim sustavima, a posebno upozorava da ih se ne smije uvrštavati u prehrambene košarice za djecu i mlade u školama; smatra da tradicionalna hrana životinjskog podrijetla, zajedno s hranom biljnog podrijetla, može doprinijeti uravnoteženoj i hranjivoj prehrani;

70. zahtijeva da Komisija provede sveobuhvatnu procjenu učinka na temelju najnovijih znanstvenih dokaza i odgovarajućeg savjetovanja sa svim relevantnim dionicima prije predstavljanja novih zakonodavnih prijedloga koji utječu na poljoprivredni sektor;

71. izražava duboku zabrinutost zbog sve većeg promicanja takozvane sintetičke hrane, kao što su bjelančevine proizvedene u laboratoriju, iako ne postoje nepobitni znanstveni dokazi o njezinoj sigurnosti,

---

33 Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj).

industrijskoj izvedivosti ili koristi za okoliš; naglašava da je prije predlaganja bilo kakvog novog regulatornog okvira za prehrambene tehnologije u nastajanju potrebno provesti odgovarajuće procjene učinka na temelju znanstvenih dokaza, uzimajući u obzir sve aspekte povezane sa sigurnošću, utjecajem na okoliš, tržišnim implikacijama i zaštitom potrošača, ponajprije jasnim i primjerenim označivanjem;

72. ističe ekološku ulogu preživača i nutritivnu vrijednost prirodnog mesa te naglašava da proizvodnja sintetičke hrane uvelike ovisi o visokoindustrijaliziranim i energetski intenzivnim procesima koji uključuju velike količine kemijskih sirovina, što je u suprotnosti s načelima održivosti koja zagovara EU; naglašava da sintetička hrana trenutačno nije ni održivo rješenje ni sigurna alternativa tradicionalnoj poljoprivrednoj i stočarskoj proizvodnji te da bi njezino promicanje moglo ugroziti tisuće obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava; poziva Komisiju da provede stroge i neovisne procjene sintetičkih prehrambenih proizvoda u pogledu zdravstvenih, okolišnih i socioekonomskih učinaka, zajedno s pitanjima zaštite potrošača i učincima na tradicionalnu poljoprivredu i stočarsku proizvodnju; poziva na to da se postojeći regulatorni okviri jasno usredotoče na zaštitu potrošača, europskih proizvođača i ruralnih područja;

73. ističe ključnu ulogu sektora stočarstva u doprinošenju sigurnosti opskrbe hranom, otvaranju radnih mjesta, očuvanju i promicanju lokalnosti te gospodarskoj stabilnosti diljem EU-a; prepoznaje ulogu stoke kao širu vrijednost, dakle, ne samo kao pružatelja prehrambenih i ekoloških usluga već i kao pokretačke sile društvene odgovornosti, pristojnih radnih uvjeta i ruralnog razvoja; ističe važnost pokazatelja ostvarenja ZPP-a (I.24) „Doprinos otvaranju radnih mjesta u ruralnim područjima” u skretanju pozornosti na ulogu stočarstva, a osobito na ulogu obiteljskih i malih gospodarstava;

74. ističe da će bez odgovarajućeg financiranja taj sektor postati sve neprivlačniji mladima, što bi moglo dovesti do opasnosti od gubitka radnih mjesta, ali i smanjenja prehrambene i socijalne konkurentnosti EU-a;

75. naglašava važnost priznavanja i isticanja temeljne uloge koju žene imaju na stočarskim gospodarstvima, gdje su, uz svakodnevni rad na gospodarstvu, često odgovorne za upravljanje i prenošenje znanja među generacijama; u tom pogledu naglašava da je obiteljska poljoprivreda, u kojoj žene i obitelj imaju središnju ulogu, okosnica europske stočarske proizvodnje i da bi je trebalo poduprijeti posebnim politikama kojima se prepoznaje njezina gospodarska, socijalna i kulturna važnost; stoga smatra da bi europske javne politike trebale uključivati učinkovitiju rodnu perspektivu promicanjem ciljanih mjera za potporu poljoprivrednicama, čime bi se osigurale jednake mogućnosti, vidljivost njihova doprinosa i bolji pristup osposobljavanju, financiranju i zastupljenosti u postupcima

donošenja odluka;

76. naglašava ključnu ulogu poljoprivrede i stočarske proizvodnje u pružanju socijalnih koristi zajednicama u pogledu održavanja otvorenog prostora, obrazovanja i pružanja skrbi osobama s posebnim potrebama u obliku „zelene skrbi” na poljoprivrednim gospodarstvima; naglašava potrebu za održavanjem poljoprivrede i stočarske proizvodnje u svim regijama EU-a te za konkretnim olakšavanjem provođenja tih oblika „zelene skrbi” i primjerenim naknadama poljoprivrednicima za njihov rad;

77. ističe važnost mentalnog zdravlja i dobrobiti poljoprivrednika te poziva na to da se u buduće instrumente ZPP-a uključe mjere kojima se osiguravaju psihološka potpora, administrativno pojednostavnjenje i ravnoteža između poslovnog i privatnog života te mjere za borbu protiv izolacije;

Bolesti životinja

78. ističe da bolesti životinja imaju velike socioekonomske posljedice te posljedice za okoliš i dobrobit životinja na razini poljoprivrednih gospodarstava te podnacionalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini; ističe da će se njihov utjecaj na stočarsku proizvodnju dodatno pogoršati zbog porasta temperature i brzina vjetra te zbog sve češćih ekstremnih vremenskih nepogoda povezanih s klimatskim promjenama u EU-u, što je problem koji se mora riješiti;

79. naglašava da je potrebno pojačati praćenje i preventivne mjere kako bi se unutar EU-a izbjegao prijenos bolesti životinja iz država EU-a i zemalja izvan EU-a te poziva na sustavnu procjenu ranjivosti u pogledu biološke sigurnosti u EU-u, s naglaskom na načinima ulaska poznatih i novih bolesti;

80. naglašava da se u EU-u svaki neuspjeh u sprečavanju ili kontroli bolesti životinja u jednoj državi članici može neposredno odraziti na druge države članice te da to iziskuje koordiniran odgovor; stoga ističe važnost i troškovnu učinkovitost prevencije, posebno u pogledu cijepljenja, ranog otkrivanja, pripravnosti, odgovarajuće razmjene informacija i koordinacije među državama članicama te instrumenata ekonomske naknade za stočare koji trpe izravnu ili neizravnu štetu zbog primjene sanitarnih mjera;

81. poziva Komisiju i države članice da osiguraju sredstva potrebna za provedbu djelotvornih i učinkovitih programa prevencije i kontrole, uključujući financijsku, veterinarsku, tehničku i administrativnu potporu, kao i za istraživanje genetskog odabira životinja s povećanom otpornošću na emergentne bolesti;

82. naglašava važnost pravodobnog i djelotvornog djelovanja za kontrolu širenja bolesti životinja; poziva Komisiju da ojača namjenski mehanizam brzog uzbunjivanja i odgovora koji će se aktivirati u slučaju sumnje na izbijanje ili potvrđenog izbijanja bolesti životinja

kako bi se osigurala razmjena informacija u stvarnom vremenu između nacionalnih tijela i Komisije o epidemiološkoj situaciji, olakšala koordinacija mjera procjene i kontrole rizika među državama članicama i osigurala odgovarajuća komunikacija sa svim relevantnim dionicima, posebno poljoprivrednicima i potrošačima;

83. pozdravlja činjenicu da je EU do 2023. već ostvario polovicu svojeg cilja smanjenja prodaje i upotrebe antimikrobnih sredstava u veterinarskoj medicini za 50 % do 2030. naglašava da je potrebno nastaviti s tim naporima i razviti koordinirani pristup EU-a sprečavanju i otkrivanju bolesti životinja uz rano praćenje, cijepljenje i biosigurnosne mjere kako bi se izbjegao porast bolesti životinja, koji bi mogao ugroziti postizanje cilja smanjenja prodaje i upotrebe antimikrobnih sredstava;

84. ističe važnost razvoja naprednih dijagnostičkih alata, prognostičkog modeliranja i tehnika dekontaminacije; poziva Komisiju da razmotri dodatno podizanje standarda zdravlja životinja na razini EU-a kako bi se zaštitilo stočarstvo, uključujući odredbe o smanjenju ili isključivanju populacija divljih životinja koje predstavljaju rizik od zaraznih bolesti i, po potrebi, o ciljanom cijepljenju životinja, kao nadopunu odgovornom odabiru i uzgoju stoke, što može pomoći u smanjenju pojave endemskih bolesti i emergentnih bolesti;

85. poziva Komisiju da prepozna ulogu sektora veterinarske medicine i pruži mu potporu u njegovim naporima da biotehnologije dovede iz laboratorija na poljoprivredno gospodarstvo, ubrzavanjem i racionalizacijom regulatornih postupaka, financiranjem i unaprjeđenjem biotehnologija u području zdravlja životinja, informiranjem poljoprivrednika i šire javnosti o njihovim koristima, usavršavanjem i prekvalifikacijom radne snage te podupiranjem prikupljanja podataka i upotrebe umjetne inteligencije na poljoprivrednim gospodarstvima i u sektoru zdravlja životinja;

86. poziva Komisiju da unaprijedi praćenje i izvješćivanje o tim troškovima, i izravnim i neizravnim, kako bi se povećala djelotvornost i brzina mjera potpore EU-a i država članica; u tom pogledu napominje da je FAO razvio novi alat pod nazivom OutCosT (OUTbreak COSting Tool – alat za procjenu troškova izbijanja bolesti), koji zemljama omogućuje da procijene financijsko opterećenje povezano s izbijanjem bolesti životinja i mjerama za njihovo kontroliranje;

87. podupire poziv koji je Komisiji uputila skupina država članica da prilagodi Unijin pristup borbi protiv bolesti životinja upotrebljavanjem cijepljenja, gdje je to moguće i ovisno o vrsti životinje i bolesti, kao preventivne mjere i kao dijela opsežnijeg paketa instrumenata;

88. naglašava, međutim, da je cijepljenje još učinkovitije ako se dopuni biosigurnosnim mjerama i mjerama nadzora; naglašava da se mjere

cijepljenja moraju kombinirati s programima genetskog odabira za imunološku otpornost, posebno za autohtone pasmine i pasmine u osjetljivim područjima, radi dugoročne zaštite; ističe da se u tom području moraju uložiti veći napori i da se ono mora poduprijeti pristupačnim i priuštivim cjepivima, biosigurnosnim mjerama koje u pravilno kalibrirane u odnosu na razinu rizika te dodatnim i namjenskim financiranjem za pogođene poljoprivrednike u svim državama članicama u okviru ZPP-a nakon 2027.;

89. naglašava važnost koordiniranog pristupa zdravlju životinja koji uključuje proaktivno ulaganje u istraživanje, sustave praćenja, razvoj cjepiva i mogućnosti liječenja za upravljanje poznatim i emergentnim bolestima; prima na znanje razvoj takozvanih cjepiva DIVA (eng. Differentiating Infected from Vaccinated Animals), kojima se omogućuje razlikovanje između životinja koje su zaražene patogenom i onih koje su cijepljene protiv njega; stoga poziva Komisiju da uzme u obzir najnovije znanstvene spoznaje i da revidira Uredbu (EU) 2016/429[34] kako bi se stvorila nova kategorija zdravstvenog statusa pod nazivom „slobodno od bolesti zbog cijepljenja”; poziva Komisiju da potiče ulaganja u istraživanje i razvoj cjepiva DIVA u okviru programa Obzor Europa te da ubrza njihovu uporabu među poljoprivrednicima;

90. poziva Komisiju da podrži ulaganja u biosigurnost na poljoprivrednim gospodarstvima povećanim financiranjem, među ostalim izvan ZPP-a; nadalje, poziva Komisiju da ojača mjere za zdravlje životinja u poljoprivrednom sektoru EU-a koordinacijom istraživanja, zajedničkom kupnjom i stvaranjem zaliha veterinarskih cjepiva, novih antigenskih i dijagnostičkih reagensa i imunoloških veterinarskih lijekova te opskrbe njima na razini EU-a uz pomoć mehanizma pripravnosti i ranog otkrivanja te poticanjem razvoja tih proizvoda u EU-u; poziva Komisiju da osigura odgovarajuća financijska sredstva za taj mehanizam;

91. potiče uspostavu strateških zaliha kako bi se omogućio brži odgovor u slučaju novih epidemija; naglašava hitnu potrebu za uspostavom centraliziranog i usklađenog sustava prikupljanje podataka o cijepljenju životinja u svim državama članicama; ističe da bi se takvim sustavom poboljšala sljedivost, povećao nadzor nad bolestima, podupro pravodoban odgovor na izbijanje bolesti te da bi se njime doprinijelo ukupnoj djelotvornosti politika EU-a u području zdravlja životinja i sigurnosti hrane; konstatira da bi sveobuhvatna banka podataka o cijepljenju olakšala prekograničnu suradnju, osigurala usklađenost sa standardima EU-a i pružila dragocjen uvid u razvoj politika, istraživanje i održivo upravljanje zdravljem stoke;

---

[34] Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/429/oj).

92. podupire istraživanje novih tehnologija za inaktivaciju virusa u prehrambenim proizvodima, kao što prerada pod visokim tlakom, koja se pokazala kao obećavajuća metoda za očuvanje sigurnosti i kvalitete hrane; ističe važnost specifičnih načina prehrane životinja i formulacija njihove hrane za sprečavanje širenja određenih bolesti i poboljšanje općeg zdravlja i otpornosti životinja;

93. apelira na Komisiju i države članice da podupru regionalne vlasti i surađuju s njima te da se savjetuju s poljoprivrednicima u izradi i provedbi planova za sprečavanje, cijepljenje i ublažavanje tih bolesti, izbjegavajući pritom usmrćivanje životinja što je više moguće;

94. poziva na intenzivniju suradnju između EU-a, dionika iz industrije i međunarodnih partnera, osiguravajući djelotvornu dodjelu sredstava i razmjenu znanja kako bi se poboljšalo upravljanje bolestima i njihova prevencija;

95. poziva Komisiju da poveća sredstva EU-a namijenjena programima iskorjenjivanja i kontrole u državama članicama; preporučuje uspostavu sveobuhvatnih sustava gospodarske potpore, uključujući programe naknade koji bi obuhvaćali cijeli lanac opskrbe, kako bi se osiguralo da sve pogođene strane, a posebno stočari, dobiju odgovarajuću pomoć; ističe da se u slučajevima izbijanja teških bolesti životinja koje dovode do velikih gospodarskih gubitaka mora staviti na raspolaganje ubrzana financijska pomoć i tako smanjiti nesigurnost, odnosno zadržati gospodarski kontinuitet; poziva države članice da pojednostave proces procjene zahtjeva za potporu, uklone nepotrebne administrativne prepreke i odrede jasne rokove za isplatu pomoći kako bi se poljoprivrednicima pomoglo da bolje planiraju i stabiliziraju svoje poslovanje;

96. pozdravlja prijedlog Komisije iz paketa za pojednostavnjenje ZPP-a i konkurentnost za 2025. prema kojemu bi se kapacitet ZPP-a za pružanje financijske i operativne potpore poljoprivrednicima pogođenima prirodnim katastrofama, vremenskim nepogodama povezanima s klimatskim promjenama ili bolestima životinja povećao tako što bi se uvelo dodatno krizno plaćanje, koje bi države članice mogle mobilizirati u okviru fondova za ruralni razvoj; smatra da se u okviru budućeg ZPP-a mora aktivno podupirati i sposobnost poljoprivrednika da se nose sa širenjem bolesti životinja i epidemija tih bolesti, posebno osiguravanjem znatno većeg proračuna za alate za upravljanje krizama i pričuvu za krize u poljoprivrednom sektoru koja se može brzo i djelotvorno aktivirati kao potpora pogođenim poljoprivrednicima;

97. poziva države članice da dopune tu inicijativu tako što će dodatno razviti programe upravljanja rizicima prilagođene za krizne situacije povezane s bolestima životinja, među ostalim olakšavanjem pristupa sustavima osiguranja i uzajamnim fondovima; poziva Komisiju da predloži uspostavu novog europskog instrumenta reosiguranja kojim bi se omogućilo obuhvaćanje rizika povezanih s novim epizootijama

te osiguralo da sva poljoprivredna gospodarstva imaju pristup ugovorima o osiguranju radi zaštite od tih epizootija;

98. poziva Komisiju da procijeni izvedivost uspostave europskog fonda za zdravlje životinja kako bi se pružila brza i pravedna potpora u slučaju izbijanja bolesti; naglašava da je, s obzirom na rizike koje predstavljaju različite bolesti životinja, ključno dodijeliti sredstva za genetsko poboljšanje životinja kako bi se stvorile pasmine otpornije na bolesti, čime bi se ojačala sigurnost opskrbe hranom u EU-u u slučaju mogućih zdravstvenih kriza;

99. potiče Komisiju da surađuje s međunarodnim trgovinskim partnerima kako bi se osiguralo prihvaćanje regionaliziranih trgovinskih zabrana i priznatih postupaka inaktivacije, kao što su kuhanje i sporo sazrijevanje, čime bi se smanjila nepotrebna gospodarska šteta za stočarsku industriju EU-a;

100. nadalje, potiče Komisiju da, u određenim specifičnim slučajevima, procijeni izvedivost mehanizma namjenskog izdvajanja sredstava koji se temelji na upravljanju biosigurnošću i praksama uzgoja te da provjeri njegovu primjenjivost u međunarodnom kontekstu zajedno s najpouzdanijim trgovinskim partnerima EU-a;

101. potiče Komisiju da procijeni rizike koji proizlaze iz sve većeg broja divljih papkara, kao i njihove posljedice za zdravlje životinja, javno zdravlje i bioraznolikost; u tom pogledu smatra da je potrebno provesti horizontalne mjere u cilju primjerenog upravljanja tom prenapučenošću;

Trgovinski aspekti

102. ističe da je sektor stočarstva EU-a osobito osjetljiv na razne vanjske šokove, uključujući zdravstvene krize, ekstremne vremenske nepogode, nestabilnost cijena i poremećaje u lancima opskrbe, kao i sve veću konkurenciju zemalja izvan EU-a čiji proizvodi ne zadovoljavaju uvijek visoke standarde EU-a u području okoliša, dobrobiti životinja, zdravlja i sigurnosti hrane, što objašnjava zabrinutosti koje su poljoprivrednici izrazili u vezi s nedostatkom reprociteta i nepoštenim globalnim tržišnim natjecanjem; stoga naglašava da je potrebno osigurati ravnopravne uvjete tržišnog natjecanja na međunarodnom tržištu kako bi se zaštitila gospodarska održivost europskih poduzeća i zajamčili recipročni standardi u trgovinskim sporazumima; stoga poziva na to da se pri sklapanju trgovinskih sporazuma uzme u obzir osjetljivost tog sektora;

103. poziva na stvaranje posebnog instrumenta u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira koji bi pružao ciljanu potporu poljoprivrednim sektorima, uključujući sektor stočarstva, koji bi se mogli suočiti s poremećajima ili morali prilagoditi zbog učinaka postojećih trgovinskih sporazuma;

104. ističe da, u kontekstu u kojem konzumacija životinjskih proizvoda, a

posebno mesa u EU-u, u najboljem slučaju stagnira, pri čemu će globalna potražnja za životinjskim bjelančevinama vjerojatno rasti, valja priznati gospodarsku važnost izvoza i pozicioniranja EU-a kao globalnog predvodnika u području klimatski prihvatljive i humane poljoprivrede, koji na svjetska tržišta izvozi znanje, tehnologiju i prakse za prelazak na održivost, uz istodobno osiguravanje prehrambene neovisnosti EU-a; naglašava da bi to moglo potaknuti istraživanje, inovacije, ulaganja i zapošljavanje; ističe da u tom kontekstu ulaganje u poboljšanu kvalitetu stoke i genetsku sljedivost postaje ključno za zadovoljavanje globalne potražnje za proizvodima životinjskog podrijetla visoke nutritivne vrijednosti;

105. izražava žaljenje zbog činjenice da naši trgovinski partneri ne poštuju uvijek, na recipročnoj osnovi, ambiciozne standarde i ciljeve EU-a u području zdravlja, dobrobiti životinja, okoliša i održivosti općenito; ustraje u tome da se stočari iz EU-a stoga ne natječu pod jednakim uvjetima s proizvođačima iz zemalja izvan EU-a, kako na međunarodnim tržištima tako i na unutarnjem tržištu EU-a;

106. napominje da se, iako sav uvoz hrane koji se stavlja na tržište EU-a mora biti usklađen s relevantnim i visokim standardima EU-a koji se odnose na konačne proizvode, a koji se primjenjuju bez obzira na to je li proizvod proizveden na domaćem tržištu ili uvezen, zahtjevi u pogledu proizvodnje (koji se nazivaju „postupci i proizvodne metode”) obično ne nameću za uvezene proizvode;

107. ustraje u tome da, u skladu sa zaključcima Komisije o primjeni zdravstvenih i okolišnih standarda EU-a na uvezene poljoprivredne i poljoprivredno-prehrambene proizvode, postoji politički prostor za primjenu zdravstvenih i okolišnih zahtjeva te zahtjeva u vezi s dobrobiti životinja u pogledu postupaka i proizvodnih metoda u kontekstu uvezenih proizvoda na način koji je usklađen s pravilima WTO-a; potvrđuje da je prije primjene proizvodnih standarda na uvoz uvijek ključno provesti procjenu svakog pojedinačnog slučaja, kako je navedeno u izvješću Komisije;

108. poziva Komisiju da za sve dogovorene trgovinske sporazume putem zrcalnih klauzula osigura veću usklađenost svojih trgovinskih politika i politika održivosti uključivanjem reciprociteta standarda u pogledu zaštite okoliša te zdravlja i dobrobiti životinja kako bi se zajamčilo da se uvezeni proizvodi koji ne ispunjavaju standarde EU-a ne stavljaju na tržište EU-a; poziva Komisiju da osigura i ojača propisnu i strogu kontrolu uvoza s ciljem zaštite domaćih proizvođača i potrošača u EU-u;

109. poziva Komisiju da ojača dostatno financiranu politiku promicanja EU-a povećanjem proračuna za poljoprivredne proizvode EU-a, uključujući proizvode životinjskog podrijetla, te da za oznake zemljopisnog podrijetla u međunarodnoj trgovini, kao ključan stup kvalitete, sljedivosti i ruralnog razvoja, osigura kontinuiranu potporu; ističe da znatan udio europskih oznaka zemljopisnog

podrijetla postoji zbog sektora stočarstva, uključujući proizvode kao što su sirevi, kobasice, šunke i svježe meso, koji su rezultat stručnog znanja koje se prenosi s generacije na generaciju i metoda proizvodnje koje su usko povezane s regijom podrijetla;

110. naglašava da oznake kvalitete ne samo da prikazuju rad proizvođača, nego i štite tradicionalne prakse, promiču raznolikost europske gastronomije i pomažu u očuvanju kulturnog identiteta mjesta proizvodnje; nadalje, ističe važnost jasnog i točnog označivanja kako bi se poboljšala sljedivost proizvoda i kako bi se potrošače, i izvan i unutar EU-a, zaštitilo od zavaravajućih marketinških praksi, kao što je upotreba naziva koji „zvuče europski” ili izgledaju slično europskim nazivima, a pritom lažno upućuju na to da su dotični proizvodi podrijetlom iz EU-a ili lokalnog podrijetla ili kvalitete;

111. poziva Komisiju da dodatno podupre poljoprivrednike u njihovim nastojanjima da se usklade sa standardima EU-a kako bi se izbjegao gubitak konkurentnosti i naknadno premještanje proizvodnje Unije u zemlje izvan EU-a s nižim standardima u pogledu dobrobiti životinja te proizvodnim i socijalnim standardima, kao i da osigura da proizvođači imaju pristup financiranju za genetsko poboljšanje stoke kako bi bili konkurentniji zbog kvalitete, a ne količine;

°

° °

112. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.